Azg Ազգ

19 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2005 ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 (3173)

Երկրագնդին շատ ուժգին մագնիսական փոթորիկ է մոտենում

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՀՈՒՆՎԱՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Դեռի երկրագունդ է գալիս այս տարվա ամենաուժգին մագնիսական փոթորիկը: Այս մասին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդել է Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի Երկրի մագնիսականության, իոնոլորտի եւ ռադիոալիքների տարածման ինստիտուտի լաբորատորիայի վարիչ Անատոլի Բելովը:

«Լույս չորեքշաբթի օրվա գիշերը՝ հունվարի 19-ին, երկրաբնակները կարող են իրենց վրա զգալ հունվարի 17-ին Արեգակի վրա տեղի ունեցած մեծ բռնկման հետեւանքները», ասել է նա: Գիտնականի խոսքով, հանդարտ հունվարի մասին կանխատեսումները չարդարացան: «Սովորաբար ուժգին բռնկումից հետո (իսկ նման բռնկում է տեղի ունեցել 2004 թվականի նոյեմբերին) Արեգակը մի քանի ամսով «դադար» է առնում, նշել է Բելովը: Սակայն այս անգամ լուսատուն որոշել է մարդկանց հիշեցնել իր հզորության մասին եւ նրանց Ամանորը շնորհավորել է «մեծ ակտիվությամբ»:

ՀԲԸՄիութեան դէմ դաս

Թուրքիոյ հայոց պատրիարքը դիմեց Կալիֆոռնիոյ դատական ատեաններուն

***Պոլսո «Ժամանակ» օրաթերթի երեկվա համարից գրեթե նույնությամբ արտատպում ենք հետեւյալ հոդվածը, որն ըստ ամենայնի կանխանշում է նոր զարգացումներ Կիպրոսի Մելգոնյան վարժարանի փակման որոշմամբ ծագած հայտնի տագնապում: Հոդվածի գլխավոր նորությունն այն է, որ Թուրքիայի հայոց պատրիարք Մեսրոպ արք. Մութաֆյանը Կալիֆոռնիայի դատական ատյաններին է դիմել Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Կենտրոնական վարչության դեմ դատական գործ հարուցելու հայցով: Բողոքի առարկան՝ ըստ պատրիարքի ՀԲԸՄիությունը խախտել է 1926 թ. ստորագրված Մելգոնյան կտակի դրույթներից մեկը, ըստ որի Պոլսո հայոց պատրիարքությունը տարեկան 1000 անգլիական ոսկի պետք է ստանա ՀԲԸՄիությունից: «Ազգը» դեռեւս առիթ կունենա անդրադառնալու այս նոր զարգացմանը, որը աննախադեպ լինելուց բացի հղի է նաեւ վտանգավոր հետագա զարգացումներով, ընդհուպ թուրքական իշխանությունների միջամտությամբ.*

Մելգոնեան եղբայրներու կտակը այս շրջանին անմիջականօրէն կը զբաղեցնէ հայ աշխարհին օրակարգը: Մելգոնեան եղբայրները, որոնք իրենց ողջ հարստութիւնը թողած են մեր ժողովուրդին, իրենց կենդանութեան շրջանին թէ՛ հիմը դրած են շատ կարեւոր հաստատութիւններու եւ թէ իրենց կտակով երաշխաւորած՝ այդ եւ ուրիշ ազգային կառոյցներու առաջան: Այս առումով իսկապէս անփոխարինելի ու երախտաշատ գործունէութիւն մը ծաւալած են անոնք եւ բնականաբար ի զուր չէ, որ ցայսօր իրենց յիշատակը անթառամ կը մնայ հայ ժողովուրդին մօտ, արժանանալով բիւր յարգանքի:

Հարցի բառական երեսակը մէկ կողմ, վերջին շրջաններուն յաճախ օրակարգի վրայ կու գայ Մելգոնեան եղբայրներուն կտակը իր բոլոր մանրամասնութիւններով, զանազան երեսակներով եւ տրամադրութիւններով: Թէ ինչ է պատճառը... Այս հարցումին պատասխանը այսօր այլեւս յայտնի է բոլորին: Պատճառը, կարճ խօսքով, Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան (ՀԲԸՄ) Կեդրոնական վարչութեան անհեռատես գործադրութիւններն են: Արդարեւ, Մելգոնեան եղբայրները տակաւին իրենց կենդանութեան շրջանին հիմը դրած են իրենց մեծագոյն գործին՝ հիմնելով Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւնը (ՄԿՀ), որ կը գտնուի Կիպրոս կղզիին մէջ: Մելգոնեանները նաեւ իրենց թողած կտակով փափագած են երաշխաւորել ՄԿՀ-ի ապագայ կենսագործունէութիւնը: Ըստ զանազան աղբիւրներու, այդ կտակը, ստորագրուած շրջանի պայմաններով, կարժէր շուրջ 600 հազար անգլիական ձոյլ ոսկի, նաեւ կ՚ընդգրկէր կարգ մը կալուածներ: Կտակին էական մասը կը վերաբերի ՄԿԿ-ին եւ անոր տրամադրելիք միջոցներուն, իսկ յատկացումներու բաժնին մէջ իրենց տեղը ունին նաեւ ուրիշ հայ կառոյցներ, ինչպէս՝ Երեւանի պետական համալսարանը, նաեւ Երուսաղէմի եւ Պոլսոյ պատրիարքական աթոռները:

Տես էջ 3

ԴԵՊԻ ԻՐԱՔ...

Հայ խաղաղապահների խումբը մեկնեց Իրաք

Երեկ 46 հոգուց բաղկացած հայ խաղաղապահների խումբը «Զվարթնոց» օդանավակայանից մեկնեց Քուվեյթ: 30 վարորդներից, 10 սակրավորներից, 3 բժիշկներից, 3 հրամանատարներից բաղկացած խմբի ճանապարհման արարողությունը բավական հուզիչ էր: Թեպետ խմբի տղաները պարում էին, բայց նրանց հարազատներից շատերը տխուր էին, որոնք նույնիսկ լալիս էին: «Գնացեք տուն, ամեն ինչ նորմալ է, չմտածեք, մնացածն էլ հեռուստացույցով կնայեք», հուսադրում էր զորախմբի անդամներից մեկն իր ընտանիքին: Զորախմբում ընդգրկվածները նկարվում էին իրենց ընտանիքների հետ, պարում իրենց երեխաների հետ: Մոտ մեկ տարի զորավարժություններ անցկացրած զորախմբի անդամները, խմբի հրամանատար, կապիտան Գարուշ Ավետիսյանի կարծիքով, մասնագիտական առումով բավական բարձր պատրաստվածություն ունեն: Ինչ վերաբերում է խնդրի հոգեբանական կողմին, ապա խմբի անդամները զորախումբ են ընդգրկվել իրենց ցանկությամբ:

Տես էջ 3

Բուշը չի բացառում Իրանի դեմ ուժի գործադրումը

ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը չի բացառում, որ Իրանի դեմ կարող է ռազմական ուժ գործադրվել, եթե այդ երկիրը չհրաժարվի իր միջուկային ծրագրից: NBC հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում Բուշը հայտարարել է. «Հուսով եմ, մեզ կհաջողվի տվյալ խնդիրը լուծել դիվանագիտական միջոցներով, բայց չեմ բացառում նաեւ այլ մեթոդների կիրառումը, եթե Իրանը չդադարի միջազգային ընկերակցությունից թաքցնել միջուկային զենքի ստեղծման աշխատանքները»:

Իրանի կառավարությունը պնդում է, որ երկրի միջուկային ծրագիրն ուղղված է բացառապես ատոմային էներգետիկայի զարգացմանը, հանգի Իրանն էլեկտրաէներգիայի պակաս ունի:

Բուշի հարցազրույցը հաջորդել է «Նյու Յորքեր» հանդեսի այն հրապարակմանը, որ ամերիկյան հատուկ ջոկատների հետախույզներն արդեն Իրան են թափանցել եւ այնտեղ հարվածների թիրախներ են ընտրում: Երեկ «Ազգը» տեղեկացրեց, որ Սպիտակ տան ներկայացուցիչներն Իրանը եւ մասնավորապես նրա միջուկային ծրագիրը համարում են «լուրջ սպառնալիքի աղբյուր», բայց առայժմ նախընտրում են դիվանագիտական նախաձեռնությունները: Միաժամանակ Բուշի վարչակազմում նշում են, որ «Նյու Յորքերի» հրապարակման մեջ կան մի շարք «անճշտություններ»:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ ABC հեռուստաընկերության տված մեկ ուրիշ հարցազրույցում Բուշն ասել է, որ փետրվարին Սլովակիայում կայանալիք գագաթաժողովում ինքը ճնշում կգործադրի ՌԴ նախագահ Պուտինի վրա եւ նրան կհիշեցնի, որ «արեւմտյան արժեքները եւ ժողովրդավարությունը շատ կարեւոր են Ռուսաստանի ապագայի համար»:

Պ. Ք.

ԵԱՀԿ պատվիրակները գալուց առաջ քննարկում են մանրամասները

ԲԱՔՈՒ, 18 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի «գրավյալ տարածքներում» իրավիճակի ուսումնասիրման ԵԱՀԿ առաքելության ներկայացուցիչները հունվարի 21-ին Վիեննայում քննարկելու են Լեռնային Ղարաբաղ իրենց այցելության մանրամասները: Այս մասին «Ինտերֆաքս- Ադրբեջանին» հայտնել են Ադրբեջանի արտգործնախարարությունից: Խմբի այցը ծրագրվում է հունվարի 28-ին:

Կրասնոդարից Հայաստանի քաղաքացիներ են արտաքսվել

ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ, 18 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի քաղաքացի մի խումբ միգրանտներ, որ անօրինական գտնվում էին Կրասնոդարի երկրամասում, երեքշաբթի «Կուբանյան ավիաուղիների» չվերթով Կրասնոդարից արտաքսվել են Երեւան:

Ինչպես «Ինտերֆաքս-Հարավ» գործակալությանը հայտնել են տարածաշրջանի ներքին գործերի գլխավոր վարչության միգրացիայի գործերի վարչությունում, Հայաստանի 20 քաղաքացիներ վտարվել են Կրասնոդարի երկրամասի դատարանների որոշմամբ՝ միգրացիոն օրենսդրությունը խախտելու եւ տարածաշրջանում անօրինական ձեռնարկատիրական գործունեության համար:

«Հինգ տարի տեւողությամբ Հայաստանի այդ բնակիչներին արգելված է մուտք Ռուսաստան», նշել է գործակալության զրուցակիցը:

Հայաստանը կյանքի տեւողության վարկանիշով զբաղեցնում է 145-րդ տեղն աշխարհում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 18 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանն աշխարհում գրավում է 145-րդ տեղը կյանքի տեւողության վարկանիշով: ԱՄՆ-ի Կենտրոնական հետախուզական վարչության վիճակագրական տվյալների հիման վրա կազմված վարկանիշը սահմանում է տարիների այն միջին թվաքանակը, որ ապրում է կամ կարող է ապրել միեւնույն տարում ծնված մարդկանց խումբը՝ պայմանով, որ մահացության ցուցանիշը յուրաքանչյուր տարիի համար ապագայում մնում է անփոփոխ:

Հետխորհրդային երկրների մեջ կյանքի տեւողության առավել բարձր ցուցանիշներ գրանցվել են Էստոնիայում՝ 118-րդ տեղը (70,31 տարի), Լիտվայում (124-րդ տեղը՝ 69,6) եւ Լատվիայում (130-րդ տեղը՝ 69,31):

Ամենավատ ցուցանիշն ունեն Թուրքմենստանը՝ 170-րդ տեղը, 61,19 տարի: Ընդ որում Ադրբեջանը տվյալ ցանկում զբաղեցնում է 164-րդ տեղը 63,16 տարի կյանքի տեւողությամբ, իսկ իր մերձավոր հարեւանները՝ Թուրքիան եւ Իրանը՝ համապատասխանաբար 102-րդ (71,80 տարի) եւ 129-րդ (69,35 տարի) տեղերը:

Կյանքի ամենացածր տեւողությունը աֆրիկյան պետությունների մեծ մասում է, որտեղ դիտվում է մահացության բարձր մակարդակ՝ գերբնակեցման, հակասանիտարական վիճակի, քաղաքացիական պատերազմների եւ հիվանդությունների հետեւանքով:

Սադրանքը հեղինակել են Էլիզաբեթ Ջոնսը, Մ. Նահանգների իշխանությունները՞, թե՞ նրանց թշնամիները

Փորձում է պարզել «Արցախ» հայրենակցական միությունը

Երեկ խորհրդարանում հրավիրված ասուլիսի ընթացքում պատգամավոր Համլետ Հարությունյանը հրապարակեց «Արցախ» հայրենակցական միության հայտարարությունը՝ օրերս ԱՄՆ պետքարտուղարի օգնական Էլիզաբեթ Ջոնսի արած հայտարարության առնչությամբ: Ջոնսը հարկ է համարել նշել. «Հենց Ռուսաստանի շահերից է բխում, որ Մերձդնեստրը, Աբխազիան, Հարավային Օսիան եւ Լեռնային Ղարաբաղը լինեն կայուն, ոչ կոռումպացված, այնտեղ իշխող քաղաքական անջատողականները հեռացվեն իշխանությունից»: Այս գնահատականները «Արցախ» հայրենակցական միությունը համարում է հրահրիչ եւ փաստում, որ Ղարաբաղը եթե ոչ առաջ, ապա հետ էլ չէ տարածաշրջանի մյուս երկրներից ժողովրդավարության չափով:

Ջոնսի հայտարարությունը, հայրենակցական միության կարծիքով, մտածող անձանց զայրույթին է արժանի, իսկ գնահատականներն անպատասխանատու են եւ կասկածի տակ են առնում Մինսկի խմբի աշխատանքն ու այն գնահատականը, որ Ղարաբաղի խնդիրը, խորհրդային տարածքում ծայր առած հակամարտությունների համեմատությամբ, առանձնահատուկ երեւույթ է եւ, միջազգային ատյաններում գերիշխող ընդհանուր կարծիքի համաձայն, նորը մոտեցում է պահանջում: Լեռնային Ղարաբաղում գործում են լեգիտիմ իշխանություններ եւ խոսք անգամ չի կարող լինել քաղաքական անջատողականների իշխանության մասին: Ինչպես ասվում է «Արցախ» հայրենակցական միության հայտարարությունում, «հազարավոր կյանքերի գնով իր ազատությունը նվաճած եւ այժմ ժողովրդավարական ազատություն կառուցող Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդը վաստակել է Միացյալ Նահանգների հարգանքը, եւ վերջինս արդեն քանի տարի շարունակ հումանիտար իրավիճակի բարելավման նպատակով ուղղակի օգնություն է ցույց տալիս Ղարաբաղին»: Հայրենակցական միությունը գտնում է, որ Էլիզաբեթ Ջոնսի վերոնշյալ անպատասխանատու հայտարարությունը ուղղակիորեն ազդում է Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման վրա եւ ոչ այլ ինչ է, քան սադրանք:

Հայտարարության ավարտին վստահություն է հայտնվում, որ «ԱՄՆ բարձր ատյանները կարգի կհրավիրեն բոլոր սահմանները խախտած պատասխանատու պաշտոնի իր գործունեությունն ավարտող տիկնոջը կամ կհերքեն ՋԼՄ-ներում տարածված վերոհիշյալ հայտարարությունը»: Այլապես, ըստ Համլետ Հարությունյանի, հայտարարությունը կարելի կլինի ընկալել որպես Միացյալ Նահանգների վարած քաղաքականություն կամ պարզապես Մ. Նահանգների թշնամիների հարուցած սադրանք:

«Արցախ» հայրենակցական միությունն օրերս համապատասխան նամակով կդիմի Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանություն:

ՆԵՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ընթացիկ

Այս օրերին աննախադեպ հերթեր են գոյացել հարկային ծառայության տարածքային ստորաբաժանումներում: Պատճառը հարկային ծառայությանը կենսաթոշակների հավաման լիազորությունները հանձնելն էր: Հարկային ծառայության աշխատակիցները ստուգում են տնտեսվարողների ներկայացրած՝ ձեռնարկություններում աշխատակիցների թվի եւ նրանց աշխատավարձերի վերաբերյալ հաշվետվությունները:

Հիշեցնենք, որ այս ոլորտում տեղի ունեցող բարձիթողի վիճակի մասին Նոր տարվա նախօրեին գործարարների հետ հանդիպման ժամանակ իր դժգոհությունն էր հայտնել երկրի նախագահը: Խոսքը գործատուների կողմից աշխատակիցների թվի եւ նրանց աշխատավարձերի չափի վերաբերյալ ոչ հավաստի տեղեկություններ ներկայացնելն էր, ինչի պատճառով կենսաթոշակային հիմնադրամը չէր ստանում լուրջ գումարներ: Իմիջիայլոց նշենք, որ, չգիտես ինչու, մամուլում եւ մասնավորապես մեր թերթում վերջին տարիներին բազմիցս բարձրացված այս ու ընդհանրապես տարբեր ոլորտներում ստվերային շրջանառության վերաբերյալ խնդիրը միայն նոր է արժանանում նախագահի ուշադրությանը: Սակայն այս պահին խնդիրն այլ է:

Նախ հերթերի մասին: Մի՞թե հնարավոր չէր հաշվետվությունների ընդունումն այնպես կազմակերպել, որպեսզի մարդիկ մի քանի ժամ հերթ չկանգնեն: Այնուհետեւ հարկատուները դժգոհում էին նախորդ տարվա վերջին եռամսյակում ներկայացրած հաշվետվությունների մեջ փոփոխություններ մտցնելու հարկային ծառայության աշխատակիցների պահանջից, ինչի պատճառով նրանց մեծ մասի հաշվետվությունները չէին ընդունվում: Հիմնական պահանջներից մեկն այն է, որ տնտեսվարողներն ավելացնեն իրենց գրանցած աշխատակիցների թիվը եւ աշխատավարձերի չափը: Եթե աշխատավարձերի ներկայացված թիվը 30-40 հազար դրամից պակաս էր լինում, ապա հաշվետվությունները վերադարձվում էին:

Հարկային ծառայության օպերատիվ վարչության աշխատակիցների այդ պահանջը կարելի է արդարացի համարել որոշակի պայմանների դեպքում միայն: Դրանցից հիմնականն այն է, որ դարձյալ բացակայում է հավասար մոտեցումը բոլոր տնտեսվարողների նկատմամբ: Բացի այդ, սոցվճարումներ կատարելու պարտավորությունից եւ հաշվետվությունների ստուգումից այս դեպքում եւս դուրս են մնում տնավաճառները, որտեղ հազարավոր չգրանցված աշխատողներ կան, որոնք բնականաբար կենսաթոշակային հիմնադրամին վճարումներ չեն կատարում: Փոքր առեւտրային օբյեկտների սեփականատերերը թերահավատություն էին հայտնում նաեւ այն հարցում, որ այսպես կոչված «տանիք» ունեցող ձեռներեցների խանութները կամ արտադրությունները նույնպես ենթարկվում են նման վարչարարության:

Անարդարացի պահանջների թվում ձեռներեցները նշում էին ձեռնարկության չաշխատած ժամանակաշրջանի համար, որը կարող է մի քանի տարվա վաղեմություն ունենալ, վճարումներ կատարելու պահանջը: Ճիշտ է, կան տարիներ շարունակ գործունեությունը դադարեցրած, բայց չլուծարված ձեռնարկություններ, բայց այս դեպքում նույնպես մեղքի բաժինն ավելի շուտ իշխանություններինն է, քան գործարարներինը: Բանն այն է, որ օրենքով նախատեսված լուծարման գործընթացը բավականին բարդ է եւ կարող է տեւել ամիսներ եւ անգամ տարիներ:

«Արդյոք հաշվետվություններում գործարարներն իրենց աշխատակիցների իրական թիվն էին մատնանշել» հարցին տարբեր պատասխաններ ստացանք: Ոմանք խոստովանեցին, որ ոչ, մյուսները նշեցին, որ իրենցից պահանջում են ավելին, քան աշխատակիցների իրական թիվն է եւ աշխատավարձերի իրական չափը: Մեծ էր դժգոհությունը նաեւ ստորագրագիչ հերթերից ու հարկային ծառայության օպերատիվ վարչության աշխատակիցների պարտադրող եւ վիրավորական գործողություններից:

Ինչ կարելի է եզրակացնել վերոնշյալի առնչությամբ: Ուրախալի է, որ իշխանությունները սկսել են կենսաթոշակային հիմնադրամում մուտքերի ավելացման քայլեր ձեռնարկել: Ցմոռանանք, որ այդ մուտքերից են գոյանում մեր ծերերի եւ նպաստառուների թոշակներն ու նպաստները, եւ որքան այդ մուտքերը շատ լինեն, այնքան ավելի բարձր կլինեն թոշակներն ու նպաստները: Հարկ է նաեւ, որ դա գիտակցեն նաեւ գործարարները եւ հնարավորինս պարտաճանաչ լինեն սոցվճարների վճարման հարցում:

Հերթեր եւ դժգոհություններ հարկային ծառայության ստորաբաժանումներում

Հաշվետվությունների մեծ մասը վերադարձվում է

Հարկային ծառայությունների աշխատակիցներն էլ իրենց հերթին, ի վերջո, պետք է սովորեն քաղաքակիրթ եւ մարդու արժանապատվությունը չոտնահարող ձեւով աշխատել: Սակայն այս կառույցի եւ ընդհանրապես կառավարության ու երկրի նախագահի գլխավոր խնդիրը պետք է լինի հավասար մրցակցային դաշտի ապահովումը բոլոր գործարարների համար: Այլապես, քանի դեռ կան իշխանական «տանիքի» միջոցով հարկերից ու սոցվճարներից խուսափողներ եւ «տեր չունեցողներ», որոնց նկատմամբ, ի տարբերություն առաջինների, մշտապես կիրառվում է հարկային վարչարարություն, անհնար է ակնկալել առողջ բիզնեսի զարգացում եւ արդյունավետ պայքար հարկային պարտավորություններից խուսափելու երեւույթի նկատմամբ:

ԱԲՈՒ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒ

«Օրերի» հայկական ու եվրոպական դեմքերն ու դեմքերը

«Մարդենք հուսահատության եւ թմբիրի ժանգը մեր հոգիների վրայից, շարունակենք ընդդիմանալ ազգակործան ուժերին եւ այն ամեն ինչով, ինչ մնացել է մեր մեջ մաքուր եւ կենսալի, սնենք, մեծացնենք մեր ճակատագիրը վարող միակ հերոսին, եւ թող նա՝ մեր վերազարթնած հոգին, օգնի մեզ նորից աղրելու, նորից հաղթելու»: Սիլվա Կապուտիկյանի այս խոսքերով է սկսվում «Ortr» համաեվրոպական անկախ ամսագրի 2004 թվականի 8-10 համարի խմբագրականը: Այս համարը, կարելի է ասել, նվիրված է բանաստեղծուհու ծննդյան 85 եւ գրական գործունեության 70-ամյակներին, հենց այդ առիթով նրանում տեղ են գտել պարսից եւ չեխական պոեզիայից բանաստեղծուհու վերջին թարգմանություններից մի քանիսը, ինչպես նաեւ նրա «Խոսք իմ որդուն» եւ մի քանի այլ բանաստեղծությունների չեխերեն թարգմանությունը:

«Բացառիկ հարցազրույցներ» շարքն այս անգամ ընթերցողին է ներկայացնում Հայաստանի մշակույթի փոխնախարար, դրամատուգ Կարինե Խոդիկյանին, Լյութեր եւ Անն էսթիջյաններին, Չեխիայի ֆուտբոլի հավաքականի մարզիչ Կարել Բրյուկներին: Առաջին հարցազրույցում ամսագրի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ասատրյանը Կարինե Խոդիկյանի հետ զրուցում է «Արմոնո 2» միջազգային թատերական փառատոնում «Գրան պրի» մրցանակի արժանացած նրա «Երկրորդ կյակը» մոնոդրամայի, Հայաստանի մշակութային քաղաքականության, այսօրվա հայ կնոջ կերպարի եւ այլ հարցերի մասին: «Իմ կարծիքով, չկա համակարգային մոտեցում, թե այսօր մեր մշակույթի ո՞ր ոլորտը պետք է պահպանենք իբրեւ մերը, ի՞նչը աշխարհին չենք կարող ներկայացնել, առավել եւս վաճառել, ո՞ր ոլորտն այնպիսի հեռանկարներ ունի, որտեղ ներդրումներ անելով վաղը դուրս կգանք համաշխարհային ասպարեզ», ասում է տկն Խոդիկյանը: Նրա պատկերացմամբ, այսօրվա հայ կինը տղամարդուց ավելի խելացի է, կիրթ եւ ավելի պատրաստ կյանքի հարվածներին:

Արծվի Բախչինյանի «Հիշարժան հանդիպումներ Ամերիկայում» նյութը պատմում է «Արարատ էսթիջյան» թանգարանի, ամերիկյան թատրոնի եւ կինոյի հայտնի բնութագրական դերասան Բաֆ Քարթալյանի, Իրանի շահի երբեմնի օպերատոր Պետրոս Պալյանի, արդիապատ երաժշտության մեծագույն երգչուհի Քեթի Բերբերյանի եւ երիտասարդ ամերիկյան կինոբեմադրիչ Քեփն Շահինյանի մասին:

«Սարոյանը Չեխիայում» հոդվածաշարը ներկայացնում է «Սարոյանը չեխական գրականության» մասին նյութը՝ քաղված «Գրական թերթի» 1978 թվականին անվանի գրողի հարցազրույցից, որտեղ խոսել է նաեւ «փոքր ազգեր» արտահայտության մասին: «Ամենեն գեր բընամին որ կա՝ մեր հասկացողությունն է: Ան կբարունակե մեր ատելությունը, մեր իրար չհասկանալ: Բայց միեւնույն ատեն չպիտի զարմանանք, եթե բընամությունները շարունակվին, որովհետեւ ժամանակ է պետք, անհամբեր չպիտի ըլլանք», ասել է Սարոյանը:

«Օրերի» հարցերին է պատասխանել Հունգարիայում, Չեխիայում եւ Սլովակիայում Հայ առաքելական եկեղեցու հոգեւոր հովիվ Բարսեղ աբեղա Փիլավչյանը: Նա հայտնել է, որ Վեհափառ հայրապետի կարգադրությամբ Չեխիայում պետք է հիմնվի եւ գրանցվի Հայ առաքելական ուղղափառ եկեղեցին:

Գրականության ասպարեզում 2004 թվականին Նոբելյան մրցանակի արժանացած ավստրիացի կին գրող Էլֆրիդե Ելինեկին է նվիրված «Ավստրիական կառավարող ընտրանուն ուղղված քաղաքական սադրա՞նք, թե՞ գրողի վաստակի անկողմնակալ գնահատանք» հոդվածը:

«Օրերի» այս համարով ավարտվում է Միգրացիայի միջազգային կազմակերպության տրամադրած օրենսդրական հոդվածների թարգմանության շարքը, «Աջակցություն օտարերկրացիների ինտեգրմանը Չեխիայի Հանրապետությունում» ծրագրի շրջանակներում:

«Ռուսական համայնք» խորագիրը տեղեկացնում է, որ Ռուսաստանի հայկական կիրակնօրյա դպրոցների համար ռուսերենով կհրատարակվի «Հայոց պատմության» դասագիրք, իսկ Ռուսաստանի համայնքների միությունը հունվարից կունենա արբանյակային հեռուստաալիք: «Հայաստան-Եվրոմիություն» խորագրի տակ զետեղված է Հարություն վարդապետ Պզտիկյանի «Համագումար Եվրոպայի հայերու» նյութը, որը մանրամասներ է հաղորդում 2004 թվականի հոկտեմբերի 18-19-ը Բրյուսելում կայացած համագումարի մասին:

Իբրեւ կարեւոր իրադարձություն նշվում է նաեւ Սլովակիայի Հանրապետության Ազգային խորհրդի նոյեմբերի 30-ին Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու փաստը:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Արցախցի քանդակագործի հաջողությունը

Արցախցի քանդակագործ Ռոբերտ Ասկարյանը վերջերս մասնակցել է Բրազիլիայի Բրուսկվե քաղաքում կազմակերպված քանդակի միջազգային սիմպոզիումին՝ ընդգրկվելով 10 լավագույն քանդակագործների ցուցակում: Հատկանշական է, որ աշխարհի տասնյակ երկրներից այստեղ էին ժամանել 184 քանդակագործներ, եւ արցախցի արվեստագետի այս հաջողությունը կարելի է նշանակալից համարել:

«Հրեշակների հանդիպումը», այսպես էր կոչվում Ռ. Ասկարյանի քանդակը: Մրցույթի արդյունքները ամփոփվելու են ամռանը, հատուկ հանձնաժողովի կողմից: Ռ. Ասկարյանի համար, սակայն, ամենամեծ հաջողությունն այն է, որ ինքը կարողացել է ճանաչված երկրների շարքում սիմպոզիումում ներկայացնել դեռեւս միջազգայնորեն չճանաչված Արցախը:

Առհասարակ, 2004 թվականը Ռ. Ասկարյանի համար ստեղծագործական նվաճումների տարի էր: Դեռեւս անցյալ տարվա սկզբներին Լիսվայի Կաունաս քաղաքում տեղադրվել էր նրա հեղինակած՝ Նարեկացու «Մայյան ողբերգության» գրքի հազարամյակին նվիրված քանդակը, իսկ տարեվերջին քանդակագործն արժանացել էր ԼՂՀ Եղիշեի անվան ամենամյա մրցանակին:

Ինչպես լրագրողների հետ զրույցում նշել է քանդակագործը, սիմպոզիումի մասնակիցների գնահատականը բարձր էր ոչ միայն իր ստեղծագործության, այլեւ, ընդհանրապես, հայ մշակույթի նկատմամբ, եւ դա նրա համար իրոք հպարտանալու առիթ էր:

Հուսանք, որ ամռանը Բրազիլիայում կայանալիք սիմպոզիումի արդյունքների ամփոփմանը բարձր գնահատականը կստանա նաեւ Ռոբերտ Ասկարյանի «Հրեշակների հանդիպումը»:

ԿԻՄ ՎԱՐԴԻԵԼՅԱՆ

Ստեփանակերտ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սեդա Սեւանին փոխարինեց Սերգեյ Մանասարյանը

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հունվարի 17-ի հրամանագրով Սեդա Սեւանն ազատվել է Բուլղարիայի Հանրապետությունում Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպանի պարտականություններից:

Նախագահի նույն օրը ստորագրած մեկ այլ հրամանագրով Բուլղարիայի Հանրապետությունում Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան է նշանակվել Սերգեյ Մանասարյանը:

Ցուցահանդես Բրյուսելում՝ «Բացահայտիր Հայաստանը»

Հունվարի 14-ին Բրյուսելի Գանշորեն համայնքի մշակույթի տանը տեղի ունեցավ «Բացահայտիր Հայաստանը» խորագրով հայ արվեստագետների ցուցահանդեսի բացումը:

Ցուցահանդեսին ներկայացված էին նկարիչներ Լեւոն Աղայանի, Ավետիս Բալայանի եւ Սամոյի նկարները, ինչպես նաեւ Մարիամ Գրիգորյանի եւ Սուրեն Օհանյանի քանդակները:

Ցուցահանդեսը տեւելու է մինչեւ հունվարի 23-ը:

Ցուցահանդեսի պատշգամբի բացման արարողությունից հետո հայ հեղինակների ստեղծագործությունների կատարումներով հանդես եկավ բելգիացի երգչուհի Սոֆի Սերվեն (Sophie Servais):

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՐԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենյակ / հեռ. 581841
Համակարգչ. ծառայություն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տրագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են
Համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

1-ին էջից

Սկզբնական շրջանին կսակը կը տնօրինէր Պոլսոյ պատրիարքական աթոռը: 1926 թուականին ստորագրուեցաւ եռակողմանի փաստաթուղթ մը, որուն հիման վրայ կսակարար դարձաւ ՀԲԸՄ: Բարեւար եղբայրներէն Գրիգոր աղա Մելգոնեան թէեւ այդ շրջանին մահացած էր, սակայն իր եղբայրը՝ Կարապետ աղա Մելգոնեան, եղաւ այդ եռակողմանի փաստաթուղթը ստորագրողներէն մէկը: Պայմանագրութեան միւս երկու կողմերն էին՝ Պոլսոյ պատրիարքական աթոռը եւ ՀԲԸՄ-ը: Այսինքն պատրիարքարանը կսակարարի պաշտօնը փոխանցողն էր, ՀԲԸՄ-ը՝ ստանձնողը, իսկ Կարապետ Մելգոնեան կենդանութեան օրով կու տար իր հաւանութիւնը: Անցնող տասնամեակներուն այս դրութիւնը ընդհանրապէս գործեց յաջող եւ ՀԲԸՄ իբրեւ կսակարար իրականացուց ՄԿՀ-ի մասակարարութիւնը:

Այս կսակին առողջ օգտագործումը հարցականի տակ մնաց անցյալ տարի, երբ ՀԲԸՄ-ի Կեդրոնական վարչութիւնը հոչակեց ՄԿՀ-ն փակելու որոշումը: Ողջ աշխարհի հայութիւնը այս որոշումը ընկալեց մեծ վերապահութեամբ եւ ընդվզումով: Բողոքի ալիք մը յառաջացաւ ամէնուրեք այս անհեռատես ու կործանիչ որոշման դէմ: Սփիւռքի՝ իր տեսակին մէջ աննման այս կրթական հաստատութեան փակման որոշումը երբեք չարդարացաւ հայկական հանրային կարծիքի խղճին մօտ: ՀԲԸՄ-ի Կեդրոնական վարչութիւնը, որ հետեւողականօրէն գեսին կը պատրաստէր ՄԿՀ-ի փակման համար, իր առած վաստառողջ որոշումը այսպիսի անհաւասալի ու անհիմն պատճառաբանութիւններով բացատրել կը փորձէր, որ իսկապէս կը վիրաւորէր իր հեղինակութիւնը:

Սփիւռքի ողջմիտ շրջանակներ ջանացին ընդվզումի ալիքէն զերծ պահել ՀԲԸՄ-ի գործունէութեան ամբողջը եւ փորձեցին սոսկ ՄԿՀ-ի վերաբերեալ երեսակը վիճարկել: Ի վերջոյ, ՀԲԸՄ եզակի կառոյց մըն է ամբողջ հայութեան համար ու կը հովանաւորէ կրթական, մշակութային ու մարդասիրական բնոյթով հաստատութիւններու աշխարհագրիւ ցանց մը: ՀԲԸՄ-ի Կեդրոնական վարչութիւնը սակայն, նոյնիսկ չփոխադարձեց այս զգայնութիւններուն եւ ականջալուր բոլոր շինիչ քննադատութիւններուն՝ զարմանալի յամառութեամբ:

Առկայ պայմաններուն ներքեւ ինքնաբերաբար վիճաբանութեան նիւթ դարձաւ նաեւ Մելգոնեան եղբայրներու կսակը: Արդարեւ, անոնք, որոնք կ'ընդդիմանան ՄԿՀ-ի փակման, տեղին ձեւով կը մատնանշեն, թէ ՀԲԸՄ-ի Կեդրոնական վարչութիւնը իրաւունք չունի նման որոշում մը կայացնելու: Այսպէս, ՀԲԸՄ տէրը չէ ՄԿՀ-ին, այլ Մելգոնեան կսակի կսակարարի հանգամանքով տարիներէ ի վեր մասակարարած է դպրոցը, հետեւաբար ո՛չ կրնայ փակել վարժարանը, ոչ ալ կրնայ վաճառել անոր տարածքն ու շէնքերը: Ահա թնջուկը այս կէտին վրայ է: ՄԿՀ-ի աշխարհագրիւ շրջանաւարտներն ու համակիրները, նաեւ զանազան սանուց միութիւնները ցայսօր ըրած են զանազան նախաձեռնութիւններ, որոնցմէ վարժարանը չփակուի: Գործընթացը տակաւին չէ հասունցած անհրաժեշտ չափով: Այս ուղղութեամբ ամենահրատես ու սիստեմատիք աշխատանքը ցարդ տարած է «Պրէդիւմասիօ» միջազգային անկախներու խմբակը: Թերթս ցայսօր յաճախ անդրադարձած է ՄԿՀ-ի ճգնաժամի փուլերուն եւ մօտիկ ուշադրութեան առարկայ դարձուցած է՝ «Պրէդիւմասիօ»ի քայլերը: Այս խմբակը կեդրոնացած է կսակի ո՛չ թէ մասնակի բաժիններուն, այլ ուղղակիօրէն առանցքին՝ ՄԿՀ-ի վրայ: Խմբակին մերձեցումը այն է, որ ՀԲԸՄ կսակարարի դեր ունի, ՄԿՀ չունի, հետեւաբար պատկան իշխանութիւնները պէտք է ճշդեն, թէ ո՞վ է այդ հաստատութեան սեփականատէրը: ՄԿՀ-ի տէրը փնտռելու առաջադրութեամբ, ինչպէս օրին ալ հաղորդած էինք, «Պրէդիւմասիօ» դիմումներ ներկայացուցած է Կիպրոսի Հանրապետութեան ղեկավարութեան, որուն ինքնիշխան տարածքէն ներս կը գտնուի ՄԿՀ-ն եւ որ մօտաւոր անցեալին պատրաստակամութիւն յայտնած է նիւթապէս սատար հանդիսանալու համար: Այս շրջագծով նամակներ ուղարկուած են Կիպրոսի պետական աւագանիի առաջատար դէմքերուն, ինչպէս՝ նախագահ Թասոս Պապադոպուլոսին, խորհրդարանի նախագահին, ներքին գործոց նախարարին, եւ այլն... Տակաւին վերջերս խնդիրը դրուած է նաեւ տեղւոյն աւագ դատախազի սեղանին վրայ: «Պրէդիւմասիօ»ի փաստաբանները հանդիպում մը ունեցած են աւագ դատախազին հետ եւ անոր ուշադրութեան յանձնած՝ մանրամասնութիւններ: Տեսակցութեան ընթացքին դատախազը խոստացած է թղթածրարը ուսումնասիրել ու պատասխանել քանի մը շաբաթ վերջ: «Պրէդիւմասիօ»-ն այժմ կը սպասէ այս եզրակացութեան: Այս արդիւնքներուն հիման վրայ է, որ պիտի փորձուի կանխել ՄԿՀ-ի փակման ու կալուածներու վաճառման վտանգը: Անշուշտ դրական հաւանականութիւններու մասին վերջնականօրէն խօսելու համար տակաւին շատ կանուխ է ժամանակը...

Մինչ այդ Ամենապատիւ Սրբազան պատրիարք հայրն ալ ՀԲԸՄ-ի դէմ դատ բացած է այս մթնոլորտին մէջ: Այսինքն, երբ Մելգոնեան եղբայրներու կսակին մասին ծագած են տարակարծութիւններ, ո՛չ ՄԿՀ-ի հետ ուղղակիօրէն առնչութեամբ, բայց կսակի վիճարկման առումով դատական իշխանութիւններու դիմած է պատրիարքը: Այս դատը կը վերաբերի կսակի մասնակի մէկ բաժնին: Արդարեւ, կսակի յատկացումներու բաժնին մէջ նախատեսուած է, որ իբրեւ կսակարար, ՀԲԸՄ ամէն տարի (ստորագրուած օրուան արժէքներով) 3000 անգլիական ոսկի տրամադրէ ԵՊՀ-ի հայագիտական ամբիոնին, 1000-ական անգլիական ոսկի ալ՝ Երուսաղէմի եւ Պոլսոյ պատրիարքական աթոռներուն: Երուսաղէմ այդ գումարը ամբողջութեամբ պիտի կարենար օգտագործել վանքի կարիքներուն համար, իսկ Պոլսոյ աթոռը այդ գումարին կէսը պիտի օգտագործէր պատրիարքարանի կարիքներուն համար, իսկ միւս կէսն ալ պիտի տրամադրէր հիւանդանոցին ու այլ բարեգործական համայնքային հաստատութիւններու: Մելգոնեան կսակի վերաբերեալ եռակողմանի փաստաթուղթը ստորագրուած է 1926 թուականին եւ ըստ երեւոյթին անցնող 79 տարիներու ընթացքին պատրիարքական աթոռը չէ ստացած այդ գումարները:

Մեր ստացած տեղեկութիւններուն համաձայն, վերջին շրջաններուն խաղաթիւ մէջ որոշ երթեւեկ մը առաջացած է սոյն խնդրին առնչութեամբ: Ամեն. Ս. պատրիարք հայրը ընդունած է Մելգոնեան Սանուց Կալիֆորնիոյ միութեան նախագահ Ռաֆֆի Ցնծալեանը, վարչութեան անդամներէն մին եւ իրաւաբան Մարք Մաք Քարլին: Անցեալ կիրակի, յիշեալ միութեան նախաձեռնութեամբ, Կալիֆորնիոյ մէջ, Մելգոնեան եղբայրներու համար կազմակերպուած տարեկան աւանդական հոգեճաշին ընթացքին Ռաֆֆի Ցնծալեան ելոյթ մը ունենալով անդրադարձած է այս նիւթին: Ըստ իր հրապարակումներուն, պատրիարք հայրը Կալիֆորնիոյ համապատասխան ատեաններուն մօտ ,ՀԲԸՄ-ի դէմ դատ բացած է իրենց փաստաբանին՝ Մաք Քարլիի միջոցաւ՝ պնդելով, որ խախտած է եռակողմանի խնդրոյ առարկայ փաստաթուղթը Մելգոնեան կսակին վերաբերեալ: Այլ հաղորդումներու համաձայն ալ, յիշեալները ամառն ալ անգամ մը եկած են Պոլիս տեսակցելու համար Ամեն. Ս. պատրիարք հօր հետ: Այն ժամանակ սակայն, պատրիարքը կը գտնուէր արձակուրդի մէջ, հետեւաբար անոնք չէին կրցած իրականացնել հանդիպումը: Մելգոնեան Սանուց Կալիֆորնիոյ միութեան երկու այցելութիւններուն մասնակիցները ըստ երեւոյթին նոյն անձերը չեն եղած: Թէեւ Ռաֆֆի Ցնծալեան երկու անգամին ալ եկած է Իսթանպուլ, բայց առաջին այցելութեան մասնակցած է նաեւ ամերիկահայ իրաւաբան Եղիայեան: Այս վերջինը ծանօթ է իր շահած այն դատով, որուն հիման վրայ Միացեալ Նահանգներու մէջ «Նիւ Եորք Լայֆ» ադամիանդագործութեան ընկերութիւնը վերջին շրջաններուն յատուցումներ կը վճարէ 1915 թուականի կարգ մը զոհերու այսօրուան ժառանգորդներուն: Ուրեմն, կարելի է հետեւցնել, որ Մելգոնեան սանուց Կալիֆորնիոյ միութիւնը մէկէ աւելի փաստաբաններու հետ շփման մէջ է:

Պատրիարք հոր հետ միութեան խումբին տեսակցութիւնը կայացած է իրենց երկրորդ այցելութեան օրերուն եւ ըստ երեւոյթին, այդ հիման վրայ ալ յունուար 13 թուականին պատրիարքը բացած է դատը: Պաշտօնական այս բողոքին պատճէնը յղուած է նաեւ ՀԲԸՄ-ին, որ երեսուն օր ժամանակ ունի պատասխանելու համար: Նոյնպէս, մեր տեղեկութիւններով, Լոս Անջելըսէն դատատր Տիգրան Թեվրիզեան, որ միեւնոյն ժամանակ կ'անդամակցի ՀԲԸՄ-ի Կեդրոնական վարչութեան, հեռաձայնած է իրաւաբան Մաք Քարլիին եւ առաջարկած՝ բանակցութիւն: Մինչ այդ, Ռաֆֆի Ցնծալեան ըսած է նաեւ, որ իրենց միութիւնը յառաջիկայ օրերուն պիտի հրապարակէ զանգուածային լրատուութեան միջոցներուն ուղղեալ զեկոյց մը: Ան շեշտած է, որ տուեալ պարագային բողոքարկուն պատրիարք հայրն է: Այս մէկը իսկապէս հետաքրքրական ու զգայացունց իրադարձութիւն մըն է, որուն կապակցութեամբ պատրիարքական աթոռն ալ գուցէ լուսաբանէ հանրային կարծիքը: Արդարեւ, առաջին իսկ ակնարկով կան հարցումներ, որոնց պատասխանները նիւթը տակաւ պիտի բիւրեղացնեն: 1926 թուականին ստորագրուած եռակողմանի փաստաթուղթէն վերջ, 1934 թուականին մահացած է Կարապետ աղա Մելգոնեան: Ան չէ՞ միջամտած, որ պատրիարքական աթոռը չստանար իր յատկացումը: Եվ կամ, անցնող 79 տարիներուն ընթացքին Աթոռը մասամբ չէ ստացած իր բաժինը, թէ ամբողջութեամբ: Ինչ որ ալ ըլլայ, ակնյայտ է, որ այստեղ խօսքը կը վերաբերի հսկայական, եթէ ոչ աստղաբաշխական գումարի մը:

Հետաքրքրական է նաեւ, որ հանրապետական շրջանի Պոլսոյ նախորդ երանաշնորհ պատրիարքները ինչո՞ւ չեն հետաքրքրած նման էական հարց մը եւ կամ հետաքրքրած են ու չէ՞ հրապարակուած: Այժմ, Սրբազան պատրիարքը Կալիֆորնիոյ մէջ դատը բացած է մելգոնեանցիներու փաստաբանին միջոցաւ եւ արդեօք սա կը նշանակէ՞, որ խնդիրը առնչակից կրնայ դառնալ նաեւ ՄԿՀ-ի հարցին հետ, թէ ոչ հարցը լոկ պատրիարքական աթոռին մասին է: Կերեւի նման հարցումներու պատասխանները հետզհետէ յայտնի դառնան յառաջիկայ շրջանին:

Հարկ է նշել, որ զանգուածային լրատուութեան-միջոցներու մօտ զանազան առիթներով նիւթ դարձած է, թէ ՀԲԸՄ-ի այժմու սեպհականութիւնը կը յայտարարուի շուրջ 300-350 միլիոն ամերիկեան դոլար:

«ԺԱՄԱՆԱԿ» ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԲԸՄ-ի դէմ դատ

ՍՏԵՂԾԵԼ ՀԱՆՐՔՎԷՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Որ Գյումրին լինի գրավիչ ու բարեկարգ

Առաջարկում են հասարակական կազմակերպությունները

Համայնքային շատ խնդիրների լուծման համար պատասխանատու են ոչ միայն տեղական իշխանությունները, այլեւ իրենք՝ համայնքի անդամները: Առաջնորդվելով այս նկատառումով, Գյումրու ժուռնալիստների «Ասպարեզ» ակումբի նախագահ Լեւոն Բարսեղյանը եւ Ա. Դ. Սախարովի անվան իրավապաշտպան կազմակերպության Շիրակի մասնաճյուղի ղեկավար Սեյրան Մարտիրոսյանը նախաձեռնել են Գյումրու Հանրային խորհրդի ստեղծում եւ մշակել են այդ խորհրդի առաջարկությունների նախագիծ համայնքային բյուջեի ու քաղաքի զարգացման վերաբերյալ: Սախարովի անվան կազմակերպության Գյումրու գրասենյակում անցած շաբաթվա վերջին հրավիրված հանդիպման ժամանակ այս նախագիծը քննարկվեց քաղաքի մի շարք հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների, համայնքային ավագանու երեք անդամների եւ լրագրողների մասնակցությամբ:

Նախաձեռնության հեղինակները մասնավորապես առաջարկում են քաղաքապետարանում ստեղծել 4-5 բարձրակարգ մասնագետներից կազմված, ժամանակակից տեխնիկական եւ այլ անհրաժեշտ միջոցներով ապահովված հատուկ բաժին, որը զբաղվելու է համայնքային բյուջեի համալրման այլընտրանքային, լրացուցիչ միջոցների որոնմամբ: Ենթադրվում է, որ այդ բաժնի հիմնական գործն է լինելու միջոցների որոնումն ու հայթայթումը քաղաքում կյանքի որակի բարելավմանն ուղղված հատուկ, նպատակային ծրագրերի համար՝ սկսած աղբահանության, ծյունահավաքման ու ջրահեռացման ժամանակակից լուծումների ներդրումից, փողոցների, ճանապարհների նորոգումից, գետնանցումների բարեկարգումից մինչեւ խաղահրապարակների եւ ժամանցի գոտիների կառուցում, հանրային ժամանակակից գրադարանների ստեղծում, ներհամայնքային ուղեւորափոխադրումների համակարգի բարելավում եւ այլն: Առաջարկության հեղինակների հաշվարկով՝ բաժնի տարեկան ընթացիկ ծախսը կկազմի Գյումրու բյուջեի 0,6 տոկոսը, փոխարենը բազմապատիկ մեծ կարող է լինել նրա աշխատանքից ստացվող արդյունքը: Առաջարկվում է նաեւ Գյումրու համայնքային բյուջեում ամեն տարի նախատեսել համայնքի տարբեր հետաքրքրություններից բխող դրամաշնորհային եւ մրցութային ծրագրերի ֆինանսավորման ծախսեր քաղաքային բյուջեի 1-2 տոկոսի չափով:

Այս խնդիրների տնօրինման գործում միաժամանակ կարեւորվում է առաջարկվող հանրային խորհրդի մասնակցությունը: Վերջինս, ըստ մտահղացման, քաղաքի կառավարմանը նրա համայնքի անդամների ավելի գործուն մասնակցության լավ օրինակ կարող է լինել: Հիշյալ հանդիպման ժամանակ որոշվեց մի շարք ճշտումներից եւ վերջնական տեսքի բերելուց հետո առաջարկությունները ներկայացնել համայնքային ավագանու քննարկմանը:

Գ. Մ.

Հայ խաղաղապահների խումբը մեկնեց Իրաք

1-ին էջից

«Սա մեզ համար շատ կարեւոր քայլ է կյանքում ինքնահաստատվելու համար, նաեւ հայրենիքին տալու այն, ինչ կարող ենք եւ ինչ պարտավոր ենք տալ», ասում էին զորախմբի երիտասարդ տղաները:

Փոխգնդապետ Վահան Կարապետյանի խոսքերով զորախումբը մեկնելու է Քուվեյթ, երկու շաբաթ մասնակցելու է ծառայողական դասընթացների, որից հետո խմբի մի մասը տեղակայվելու է Բաղդադից 120 կմ հարավ գտնվող Ալ Հիլա քաղաքում՝ լեհական գումարտակի կազմում, իսկ մյուս մասը՝ Քերբալայում:

«Հայկական զինված ուժերի համար այսօր պատասխանատու օր է: ՀՀ-ն ներգրավվում է ոչ միանգամայն կարծիքների արժանացած մի գործընթացի մեջ, որը միջազգային կարեւոր շարքերից է: Մենք չենք կարող անմասն մնալ Իրաքում կայունության հաստատման միջազգային ջանքերից», զորախմբի հրաժեշտի արարողության ժամանակ իր խոսքում նշեց պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը: Եվ քանի որ սա, Սերժ Սարգսյանի խոսքերով, զուտ մարդասիրական մոտեցում է, ապա զորախմբի քայլերն էլ պետք է ելնեն մարդասիրական մղումներից:

ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Էվանսը, ողջունելով Իրաք զորախումբ ուղարկելու Հայաստանի որոշումը, ասաց. «Այսօր շատ կարեւոր օր է թե Հայաստանի, թե ԱՄՆ-ի եւ թե կոալիցիոն ուժերի համար: Իրաքում իրավիճակը բարդ է, բայց մենք հաստատում ենք, որ այս որոշումը եւս հետաքրքիր չէր: Շատ կարեւոր է աշխարհի եւ այս տարածաշրջանի համար, որ Իրաքում կայունություն հաստատվի»: Իսկ լրագրողներից մեկի այն հարցին, թե այս քայլը ինչ կտա հայ-ամերիկյան հարաբերություններին, պրն Էվանսը պատասխանեց. «Նախ եւ առաջ հայ-ամերիկյան հարաբերությունները շատ լավ են եւ օր առ օր զարգանում են, իսկ այս քայլը մեր հարաբերությունները կամրապնդի անվտանգության ոլորտում»:

Պատասխանելով հարցերին, զորախմբի հրամանատարը նշեց, որ զորախմբի անձնակազմի մեծ մասը հայերեն է խոսում: Ամենամեծ դժվարությունը, ըստ նրա, հանդիսանում է Իրաքի տարածքում գործող ահաբեկիչներից հնարավոր հարձակումներ կանխելը: Ինչ վերաբերում է զորախմբի զինամթերքի ապահովմանը, ապա ՀՀ-ն ունի բավարար քանակի զինամթերք, որը հնարավոր է տրամադրել զորախմբին: Զորախմբի հրամանատարը նշեց, որ զորամասի զինվորականներն ունեցել են ինքնաձիգներ, գնդացիրներ, ականանետներ, զրահամեքենաներ, զրահաբաճկոններ, զրահագլխարկներ, ինչպես նաեւ ռադիոկայաններ: Զորախմբի հրամանատարը նշեց, որ զորամասի զինվորականներն ունեցել են ինքնաձիգներ, գնդացիրներ, ականանետներ, զրահամեքենաներ, զրահաբաճկոններ, զրահագլխարկներ, ինչպես նաեւ ռադիոկայաններ: Զորախմբի հրամանատարը նշեց, որ զորամասի զինվորականներն ունեցել են ինքնաձիգներ, գնդացիրներ, ականանետներ, զրահամեքենաներ, զրահաբաճկոններ, զրահագլխարկներ, ինչպես նաեւ ռադիոկայաններ:

Հայաստանը հայտնվել է սոցիալական fարտերի ծուղակում

Ինֆորմացիայի կուտակումը մի տեղում մարդուն շեռնասուն է դարձնում

Արդեն 3 տարի սոցիալական fարտերի ներդրման կատաղի հակառակորդ, «Ընդդեմ մարդկանց համարակալման» կազմակերպության խորհրդի անդամ Խաչիկ Սամբոլյանն օրերս այցելեց «Ազգի» խմբագրություն: Նա հայտարարեց, որ իրենց միությունը չի դադարեցնելու պայքարը սոցիալական fարտերի հարուցելիք վտանգների դեմ, եւ հանրության հիշողությունը թարմացնելու համար հարցազրույց տվեց:

- Հայաստանի իշխանությունները հաշվի չառնելով ո՛չ ազգային, ո՛չ հոգեւոր անվտանգության խնդիրները, ո՛չ սահմանադրական նորմերը՝ ֆաշիստական եղանակներով բոլոր հեռուստա եւ ռադիոալիքներով գովազդում են սոցիալական fարտերի ներդրման օգուտները, սպառնում, որ մարդիկ պիտի ընդունեն դրանք, եթե ոչ՝ աշխատավարձ ու թոշակ չեն ստանա: Խաբում են, թե այդ fարտերը կնպաստեն տվերի իրավական դաշտ գալուն եւ թոշակառուների թոշակը կբարձրանա:

Վերջերս Անգլիայում են փորձում այս fարտերը ներդնել, այնտեղ դրանք կոչվում են նույնականացված fարտեր: Այնտեղ էլ ասում են, որ եթե այդ համակարգը ներդրվի, կօգնի ահաբեկիչներին բացահայտել: Այնտեղ էլ ընդդիմացող հասարակական կազմակերպությունները հարցնում են՝ բայց ինչո՞ւ Իսպանիայում, ուր նույնպես այդ fարտերը կան, այնուամենայնիվ, ահաբեկիչները գործեցին:

ԱՄՆ-ում հիմա առաջարկում են այստեղ գործող նույնականացված եւ սոցիալական fարտերը միացնել եւ էլեկտրոնային չիպի միջոցով տեղադրել մարմնի մեջ, որը ոչ ոք չի կարող գողանալ, որից ոչ ոք չի կարող օգտվել:

- Չիպի մասին խոսակցությունները առասպել չե՞ն:

- Ոչ, վերջերս Հ2 ալիքով հայտարարեցին, թե Հայաստան չիպեր են ներկրվել՝ թափառող շների մարմնում տեղադրելու համար: Սովորաբար այդ չիպերը տեղադրում են վայրի գազանների մեջ, նրանց կենցաղը, արքելու տարածքները ուսումնասիրելու համար: Բայց մեր թափառող շների ի՞նչն են ուսումնասիրելու: Ես ինքս մասնագիտությամբ ֆիզիկոս եմ եւ գիտեմ՝ ինչի համար են անում: Այսինքն, ուզում են փորձարկել, թե կովկասյան տարածքի վրա կախված արբանյակներն ի վիճակի՞ են ընդգրկելու չիպերից եկած տեղեկությունները:

- Ձեր ասածը շատ լուրջ մեղադրանք է, ապացույցներ ունե՞ք:

- Սոցիալական fարտերի օրենքն ընդունվել է սահմանադրության 9 հոդվածների հետ հակասության պայմաններում: Դրանք միջազգային նորմերի պահանջներ են խղճի ազատության, ունեցվածքի, ժառանգության, աշխատանքի, կրթության մասին: Այս հանգամանքը չէր կարող չգիտակցվել, եւ եթե, այնուամենայնիվ, օրենքին կողմ են քվեարկել, նշանակում է դա ի վերուստ պարտադրվել է մեր պետությանը:

Պաշտոնապես 9 մլն դոլար տրվել է համակարգը ներդնելու համար: Տեղեկություններ ունենք, որ նաեւ կաշառք է բաժանվել այս խնդիրն իրենց վզին վերցրած պետական իշխանավորներին: «Նորք» գործակալությունում, ուր այս fարտերն են պատրաստում, ամիսը մինչեւ 500 դոլար աշխատավարձ են ստանում, բայց ոչ պետբյուջեից, այլ դրսից:

- Ի՞նչ վտանգներ կարող են լինել ինֆորմացիայի մի տեղում կուտակումից:

- Հայ ժողովրդի մասին ողջ ինֆորմացիան համակարգչի մեջ է լինելու: Օրինակ, կարող են մի կոճակի սեղմումով իմանալ՝ հայերը ի՞նչ գենետիկական հիվանդություններով են հիվանդանում:

- Ասում են, որ fարտերի մեջ հիվանդությունների մասին տեղեկություն չի լինելու:

- Ես ունեմ տեսագրություն, որի մեջ մեր նախկին սոցաշ նախարար Ռազմիկ Մարտիրոսյանը լրագրողներին ասաց, որ համակարգչային էջի մեջ պիտի լինի 2 տեսակի ինֆորմացիա: Մեկը անձնագրային տվյալներն են, ծնունդ, սեռ, տարիք եւ այլն, մյուսը՝ «բազմաթիվ, բազմատեսակ տեղեկություններ մարդու քաղաքական հակվածության, սեռական կյանքի, դավանանքի, ընտանեկան կենցաղի մասին, անվերջ տվյալներ»:

- Երկրորդ կարգի տվյալներն ով է տալու, ո՞վ իր անձնական գաղտնիքները կհայտնի:

- Նշանակում է, 37 թ.-ի նման մատնագրություններ են լինելու, իսկ դա 2002 թ. հոկտեմբերի 8-ին ընդունած օրենքը թույլ է տալիս: Օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ ենթակետում կարդում ենք՝ «Անհատական տվյալները մշակվում են տվյալ սուբյեկտի կենսական շահերի պաշտպանության համար, երբ հիմքեր չկան ենթադրելու, որ նա իմանալով մշակման մասին, չէր տա իր համաձայնությունը»: Այսինքն, սա ծուղակ է. ես տվյալներ եմ տալիս իմ ծանոթի մասին, մտածելով, որ եթե ինքն իմանա, դեմ չի լինի:

Ամենասարսափելին 13-րդ հոդվածն է, համաձայն որի մենք այդ տվյալները պետք է տանք օտարներին՝ «Անհատական տվյալները օտարներին փոխանցվում են ՀՀ միջազգային պայմանագրերի համաձայնության»: «Նորք» ՓԲԸ-ն շահույթ հետապնդող առեւտրական կազմակերպություն է, այսինքն իրավունք ունի իր արտադրանքը, ինֆորմացիան վաճառել:

- Ձեր պայքարն ի՞նչ արդյունք է տվել:

- Մենք հանդիպել ենք կառավարության, ԱԺ ներկայացուցիչների, հոգեւորականների հետ: Ազգային փոքրամասնությունների եւ կրոնի հարցերով զբաղվող տիկին Հրանուշ Խառատյանը հանդիպել է վարչապետին, բացատրել վտանգները, ներկա է եղել նաեւ սոցաշ նախարար Աղվան Վարդանյանը: Որոշել են օրենքում փոփոխություն մտցնել: Վարչապետի կարգադրությամբ նամակ է ուղարկվել փոփոխություններ կատարելու մասին: Ա. Վարդանյանը պատասխանել է, որ այդ առաջարկը ժամանակավրեպ է, փոփոխությունների կարիք չկա: Երկրորդ նամակը գրում է Հ. Խառատյանը, վարչապետը նոր նամակ է մակագրում Աղվան Վարդանյանին: Տիկին Խառատյանից իմացա, որ ամիսներ անց ոչ մի պատասխան չի ստացվել: Այսինքն, վարչապետը հանձնարարում է, իսկ նախարարը չի կատարում: Սա անհասկանալի բան է:

Հանդիպել ենք նաեւ դաշնակցական լիդերներ Արմեն Ռուստամյանի եւ Լեւոն Մկրտչյանի հետ: Նրանք խոստացան ստորագրություններ հավաքել եւ մտնել սահմանադրական դատարան, բայց արդեն 2 ամիս ես չեմ կարողանում ոչ մի հեռախոսով կապվել նրանց հետ:

Մինչ այսօր հաջողվել է հավաքել ընդամենը 25 պատգամավորի ստորագրություն: Նրանցից 5-ը «ՕԵ»-ից են: Օրենքի փոփոխության համար անհրաժեշտ 44 ստորագրությունը չկա: Ստորագրել են ընդդիմադիր պատգամավորները, այն էլ ոչ բոլորը: Ստեփան Դեմիրճյանն ասաց, որ կստորագրի 44-ին հասնելու ժամանակ: Եվս 2 հոգի նույն պատճառաբանությունն են բերել: Աղասի Արշակյանը չի ստորագրել, ասելով՝ ապացուցեք, որ այդ օրենքը հակասահմանադրական է: Իսկ հոգեւորականների հետ զրույցների ժամանակ բոլորը ասում են, որ սա հակաաստվածաշնչային ձեռնարկ է:

- Ի՞նչ փոփոխություններ եք առաջարկում:

- Որ սոցիալական fարտն այդքան մեծ ինֆորմացիա չկուտակի: Մեզ անհրաժեշտ է ունենալ մի համակարգ, որում սոցիալական, առողջապահական, հարկային fարտեր լինեն, ամեն մեկը իր փոփոխական համարով, առանց շարիխ կոդի: Եվ նախարարություններն իրավունք չունենան միմյանց տեղեկությունները փոխանցելու, որ դա թույլատրելի լինի միայն դատախազի պահանջով: Այդ մեթոդից այսօր օգտվում է Գերմանիան, որը նույնպես մերժել է առաջարկվող համակարգը: Մենք նույն մեխանիզմն ենք առաջարկում:

- Այնուամենայնիվ, ո՞րն է մարդկանց համարակալման բուն նպատակը, ի՞նչ ծրագիր է դա:

- Անգլիական հետախուզության ղեկավարներից Կալիման Ջոնը 2000 թ. 400 էջանոց մի գիրք է հրատարակել Անգլիայում: Համարակալման մասին հատվածն արդեն տպագրել ենք «Գոլոս Արմենիի» թերթում: Այդ գրքում նշված է այն մարմինների հսկա ցուցակը, որոնք այսօր համաշխարհային գաղտնի կառավարության գործիքներն են ողջ աշխարհում՝ Համաշխարհային բանկ, Միջազգային արժութային հիմնադրամ, գրասենյակներ, կոմիտեներ: Ամենասարսափելի մեխանիզմի fարտը տրվում է հենց Հայաստանին:

- Այդ կազմակերպությունների ինչի՞ն է պետք Հայաստանի համարակալումը եւ հենց այդ մեթոդով:

- Հիմա մասոնական եւ հրեական գաղտնի կառավարությունները հայտարարում են, որ Հայաստանի արեւելյան եւ արեւմտյան հատվածները, որոնք ըստ Աստվածաշնչի դրախտավայր են եղել եւ որտեղ Նոյը փրկվել է ջրհեղեղից, հրեական տարածքներ են: Եվ ծրագիր ունեն այս տարածքները բնակեցնելու հրեաներով՝ այստեղ թողնելով միայն 800 հզ.-ին մոտ մարդու, այն էլ իբրեւ սպասարկող կազմի: Սա համաշխարհային գործընթաց է, որի նպատակը գլոբալիզացիան է, ողջ երկրագնդի վրա մի պետության ստեղծումը եւ մարդկանց կառավարելի դարձնելը: Նրանք ծրագիր ունեն աշխարհի բնակչությունը դարձնել 1 մլրդ, դա կոչվելու է ոսկե միլիարդ: 1 միլիարդը կառավարելի է: Սա գալիս է դեռ Մալթուսի թեորիայից: Իրենք ուզում են չիպավորման միջոցով մարդկանց ձեռնասուններ դարձնել եւ այդ համարակալումը ծրագրում են վերջնականապես ավարտել 2050 թ.:

- Դուք կարծում եք, որ այդ ամենի մասին իմանալով հանդերձ մեր իշխանությունները կաշառվե՞լ են:

- Ես այդ մասին առաջին անգամ չէ, որ ասում եմ, եւ ինձ ոչ ոք չի պատասխանել: Մի մասն իսկապես չի գիտակցում վտանգը, մի մասն անձնական շահ ունի: Ոչ ոք չի հասկանում, որ 1915 թ.-ից ավելի սարսափելի եղեռն է սպասում մեր ազգին:

Մենք 100 հզ.-ից ավելի ստորագրություններ ենք ներկայացրել, որ դեմ ենք համակարգի ներդրմանը: Մոտ օրերս մամուլի ասուլիս կտանք եւ մեր պայքարն անպայման ավարտին ենք հասցնելու:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Գովազդային խեղաթյուրումներ եթերում

Գաղտնիք չէ, որ հեռուստատեսային դաշտում գովազդային խախտումները շատ են: Դրանք շատ են՝ սկսած գովազդների տեւողությունից, ոչ այնքան գրական հայերենով մատուցված տեքստերից, տառասխալներով լի կարգախոսներից: Այս սխալները, որոնց մասին բազմիցս խոսվել է, այնքան շատ են, որ անգամ հանդիպում են դրսում փակցված գովազդային վահանակների եւ ցուցատախտակների վրա:

Հեռուստատեսային դաշտում եղած այս ահռելի սխալների ու բացթողումների կողքին (դրանց մենք դեռ կանդրադառնանք) կա եւս մեկ թերություն, որը երեւի թե վաղուց է եղել: Ռուսական առաջին եւ «Ռոսիա», մասնավոր «Դար 21» հեռուստաընկերությունների (որոնց գովազդային ընդմիջումների ժամանակ ինչ-ինչ պայմանավորվածությամբ հեռարձակվում են հայկական գովազդներ), հայկական կողմում լինում է գովազդային բլոկների գերտեւողություն: Այսինքն, երբ նշյալ ռուսական հեռուստաընկերությունները ընդմիջում են իրենց հեռուստաթերը գովազդային հոլովակներով, մեզ մոտ հեռարձակվող հայկական գովազդները այնքան երկար են տեւում, որ մինչ այդ եթերում եղած հաղորդման, ֆիլմի կամ համերգի մի հատված դուրս է մնում:

Ռուսական առաջին եւ «Ռոսիա» հեռուստաընկերությունների հայկական կողմը կարգավորող որեւէ պատասխանատու կառույց գտնել հնարավոր չեղավ: Դիմեցինք հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովի ծրագրերի մոնիտորինգի եւ վերահսկողության վարչություն, որտեղ վարչության պետ Հայկ Ավետիսյանն ասաց.

«Ռուսական առաջին եւ «Ռոսիա» հեռուստաընկերությունները ստեղծվել են միջպետական ծրագրերով, իսկ մենք զբաղվում ենք միայն մասնավոր հեռուստառադիոընկերությունների գործունեությամբ»: Իսկ ինչ վերաբերում է Դար 21 հեռուստաընկերության գովազդների հեռարձակմանը, պրն Ավետիսյանն ասաց. «Դար 21»-ը վերահեռարձակում է ռուսական «Մուզ թիվի»-ի ծրագրերը, որի գովազդի ժամերը մեզ հետ չեն համընկնում: Նրանց գովազդները տրվում են 15 րոպե հաճախականությամբ, իսկ մեր օրենքով գովազդային ընդմիջումները պետք է լինեն 20 րոպեն մեկ»: Բացի այդ, պրն Ավետիսյանը խորհուրդ տվեց խոսել նշյալ ընկերության տնօրենի հետ:

«Դար 21» հեռուստաընկերության ծրագրերի տնօրեն Լիանա Կարապետյանը նախ հերքեց գովազդների ժամանակային խախտումները, հետո էլ պատճառաբանեց, որ գովազդների ժամանակային խախտումները իրենց մեղքով չեն լինում, դրանք պայմանավորված են ռուսական «Մուզ թիվի»-ի «լողացող» գովազդային ժամերով: «Ռուսական կողմի գովազդները շատ երկար են տեւում, մենք դրա փոխարեն նույնիսկ կարճ երաժշտական համարներ ենք հեռարձակում, որ մեր գովազդները երկար չտեւեն», մեկնաբանում է ծրագրերի տնօրենը: Ստացվում է, որ ռուսական կողմը գովազդ է հեռարձակում, իսկ մենք այնքան բարի ենք, որ նույն այդ ժամերը օգտագործում ենք երաժշտության եւ ոչ թե գովազդային հեռարձակման համար: Բացի այդ նշենք, որ գովազդային ընդմիջումները շատ ավելի հաճախ են, քան օրենքն է նախատեսում: Հետաքրքրական է նաեւ այն, որ երեկոյան ժամը 24.00-ից հետո, երբ գովազդները համեմատաբար փոքր են, հայկական կողմը բավական երկար եթերում է պահում գովազդը հիշեցնող կադրը (զաստավկա): Ի՞նչ է ստացվում. որ ռուսական կողմը խիստ ճշգրիտ է աշխատում իր եթերային ժամացանցում եւ գովազդների այս չարաշահումները փաստորեն նրա մեղքը չէ: Հետեւաբար, երբ մենք՝ հեռուստադիտողներս, նշյալ հեռուստաընկերությունների հաղորդումները դիտելիս հատվածներ ենք բաց թողնում, դա հետեւանք է հայկական գովազդների գերխեղդվածության: Պարզ է, որ նման երեւույթի հետեւանքները չեն կարող լավ լինել:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Արտերկիր

Հունվարի 13-ին թուրքական «Ափշամ» թերթը գրել էր, որ Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի Մոսկվա կատարած այցի ընթացքում քննարկման ենթակա կարեւոր խնդիրներից մեկը եղել է Հայաստանի հետ հարաբերությունների կարգավորումը:

Ըստ թերթի, Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինն ընդունել է Էրդողանի «առաջարկը» եւ «համաձայնել» միջնորդ լինել հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման գործում: Այդ մասին, հենվելով «Ափշամի» վրա, տեղեկացրել էր Արմենպրեսը: Ի դեպ, Էրդողանի այցը հնարավորության սահմաններում լուսաբանել էր նաեւ **«Ազգը»**՝ առանձնակի ուշադրություն դարձնելով ՌԴ նախագահի հետ Թուրքիայի վարչապետի Հայաստանին առնչվող քննարկումներին:

Թերեւս այդ առումով կարելի էր վերսին չանդրադառնալ Էրդողանի այցին, եթե «Ափշամը» չհայտներ, որ նա Անկարա վերադարձին պատասխանելով Հայաստանի հետ հարաբերությունների վերաբերյալ հարցին՝ հայտարարել է. «Թուրքիան պահանջում է Հայաստանից ճանաչել 1923 թ. Կարսի պայմանագիրը» եւ սպառնացել, որ «հակառակ դեպքում Թուրքիան նույնպես չի ճանաչի դա»:

Կարսի պայմանագիրը չճանաչելու մասին Էրդողանը որեւէ հայտարարություն արե՞լ է, թե՞ ոչ, դժվար է ասել, որովհետեւ հայտարարությունը տեղ էր գտել միայն «Ափշամում», իսկ այս թերթն անհավասի տեղեկություններ հրապարակելու մեջ մասնագիտանալու հակումներ ունի: Չի բացառվում, որ այս կարգի տեղեկությունները համապատասխան կառույցների օրհնությամբ դրա միջոցով են հաղորդում: Այս դեպքում աղաղեղեկատվությունն ունենում է համապատասխան միտումներ:

Ոմնե՞ն դրանք: Մինչ հարցին պատասխանելը նշենք, որ Կարսի պայմանագիրը ստորագրվել է 1921 թ. հոկտեմբերի 13-ին, այլ ոչ թե 1923 թ.: Ընդ որում, պայմանագրի տեքստը ռուսերենից կատարված թարգմանությամբ հրապարակվել է 1972 թ. Երեւանում, պրոֆ. Զոն Կիրակոսյանի խմբագրությամբ հրատարակված «Հայաստանը միջազգային դիվանագիտական եւ սովետական արտաքին քաղաքականության փաստաթղթերում» արժեքավոր ժողովածուի մեջ:

Պայմանագրի նախաբանում մատնանշվում է. «Հայաստանի Սոցիալիստական Սովետական Հանրապետության, Ադրբեջանի Սոցիալիստական Սովետական Հանրապետության եւ Վրաստանի Սոցիալիստական Սովետական Հանրապետության կառավարությունները մեկ կողմից եւ Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի կառավարությունը մյուս կողմից, բաժանելով ազգերի եղբայրության եւ ժողովուրդների ինքնորոշման սկզբունքները, եւ երկու կողմերի փոխադարձ շահերի վրա հիմնված անխախտ ու անկեղծ բարեկամություն հաստատելու ցանկությամբ խանդավառված, որոշեցին բարեկամության պայմանագիր կնքելու նպատակով Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Հանրապետության մասնակցությամբ սկսել բանակցություններ»:

Քանի որ բանակցություններն ավարտվել են Կարսի պայմանագրի ստորագրմամբ, ուստի պետք է ուժի մեջ լինեն ազգերի եղբայրության եւ ժողովուրդների ինքնորոշման սկզբունքների, կողմերի փոխադարձ շահերի մասին դրա նախաբանում մատնանշված դրույթները: Ավելին, պայմանագիրն ստորագրող կողմերի «բարեկամություն հաստատելու ցանկությամբ խանդավառվածությունը» մի կողմ, դա կոչվում է «բարեկամության պայմանագիր», իսկ դրա կնքումը նախատեսված էր 1921 թ. մարտի 16-ի Մոսկվայի պայմանագրով, բովանդակությամբ համընկնում, իսկ մի շարք հոդվածներով ոտղակի կրկնում է վերջինը:

Այլ կերպ, Կարսի պայմանագիրը չճանաչելու համար Հայաստանը պետք է մերժի Մոսկվայի պայմանագիրը, որի հավելվածների տակ նրա ներկայացուցիչը, ի տարբերություն Վրաստանի եւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչների, չի ստորագրել: Սա նշանակում է, որ Հայաստանին վերագրվող Կարսի պայմանագիրը չճանաչելու մեղադրանքը ոչ միայն անհիմն է, նաեւ՝ աբսուրդ:

Թուրքիան շարունակաբար խախտում է Կարսի պայմանագրի դրույթները

Հետեւաբար չի կարող դա չճանաչելու խնդիր ունենալ

Ինչ վերաբերում է Թուրքիային, ապա նա Հայաստանին մեղադրելով Կարսի պայմանագիրը չճանաչելու մեջ, համառորեն հրաժարվում է նրա հետ դիվանագիտական հարաբերություններից եւ նրան ենթարկում երկարատեւ շրջափակման: Հրաժարվել դիվանագիտական հարաբերություններից, նշանակում է մերժել հայ ժողովրդի անկախ պետականության իրավունքը: Իսկ շրջափակումը ենթադրում է Հայաստանի տնտեսական խեղդման պետական ծրագրի առկայություն: Սրանք միանգամայն անհարիր են միջազգային պրակտիկային:

Հարցը սակայն այդ պրակտիկան չէ, այլ, ինչպես եղբայրության եւ ժողովուրդների ինքնորոշման սկզբունքների, այնպես էլ կողմերի փոխադարձ շահերի մասին Կարսի պայմանագրի դրույթները: Ելնելով այս ամենից, կարելի է ասել, որ Կարսի պայմանագիրը հենց Թուրքիան է խախտում, ընդ որում՝ Հայաստանի անկախության հռչակման օրից: Ավելին, նա միջազգային պրակտիկային անհարիր վերոհիշյալ մոտեցումը շարունակելու, դա միջազգային ասպարեզում առարացնելու համար՝ ի լուր աշխարհի հայտարարում է, թե Հայաստանը չի ճանաչում Կարսի պայմանագիրը:

ՀԱՅՈՐ ՉԱՔԱԲՅԱՆ

Քուիզլինգի դրոշակը վերածվում է Հոլոքոսթի ուսումնասիրության կենտրոնի

Հայոց ցեղասպանությունը նույնպես տեղ կգտնի այնտեղ

«Դոյչե պրես ագենտուր» լրատվական գործակալությունը Օսլոյից (Նորվեգիա) հաղորդում է, որ նորվեգացի նախկին նացիստ քաղաքագետ Վիդկուն Քուիզլինգի դրոշակը, որը գտնվում է Բիգդոյ թերակղզու վրա (Օսլո Ֆյորդի արեւմտյան կողմում), վերածվել է Հոլոքոսթի ուսումնասիրությունների կենտրոնի: Երկարատեւ շինարարական աշխատանքներից հետո 25 պատմաբաններ եւ այլ գիտնականներ շուտով կտեղափոխվեն 3 հազար քմ տարածություն զբաղեցնող դղյակը, որը նախկինում շատ բան էր հիշեցնում գերմանական նացիստական ճարտարապետությունից: Այդտեղից 1933-45 թթ. նախկին նախարարը եւ Նորվեգիայի նացիստական օկուպացիոն կառավարության նախագահը համագործակցում էին ֆյուրերի հետ: Ներկայումս, բացի իր կաղնու փայտից կահավորված գրասենյակից եւ կնոջ՝ Մարիայի «ոսկեղենի» սենյակից, ոչ մի ուրիշ մանրամասն չի հուշում Քուիզլինգի ներկայությունը: Ընդհանուր առմամբ 735 նորվեգացի հրեաներ են սպանվել Հոլոքոսթի ժամանակ, 50-ը մի կերպ փրկվել են: Քուիզլինգին, ըստ լրատվության, որն արտասպել է «Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթը իր հունվարի 8-ի համարում, ձերբակալել են 1945 թ. մայիսի 9-ին իր դղյակում: 1933 թ. նա հիմնել էր Նորվեգիայի ֆաշիստական «Նասիոնալ սամլինգ» կուսակցությունը: Նրա անունը «դավաճան» բառի հոմանիշ էր դարձել: Նրան դատելուց հետո գնդակահարել են 1945 թ. հոկտեմբերի 24-ին:

Նախատեսվում է 2006 թ. սեպտեմբերին վերանորոգված դղյակում բացել մշտական ցուցահանդես՝ նվիրված Հոլոքոսթին: Ցուցադրվելու են նաեւ Հերերոյի (Հարավարեւմտյան Աֆրիկա, 1905 թ.) Թուրքիայի հայոց (1915 թ.), Կամբոջայի (1975 թ.), Ռուանդայի (1994), Բալկանների (1995 թ.) ցեղասպանությունների լուսանկարներ եւ փաստաթղթեր:

«Գուցե ընդգրկենք նաեւ Դարֆուրի (Սուդան) իրադարձությունները», նշել է կենտրոնի տնօրեն՝ 62-ամյա պատմաբան Օդ-Բյորն Ֆուրեն: Ուսումնասիրությունների կենտրոնի վարչության կեսը Օսլոյի հրեական համայնքի ներկայացուցիչներ են:

Դղյակն ուսումնասիրությունների կենտրոնի վերածելու գաղափարը պատկանում է Սաչսենհաուզեն համակենտրոնացման ճամբարի նախկին կալանավոր, պատմաբան գեներալ Բյորն Էգգին:

Բիգդոյ թերակղզում զբոսաշրջիկների համար այլ տեսարժան վայրեր են նավագնաց Թուր Հեյերդալի «Քոն Թիկի» թանգարանը, բեւեռային հետախույզներ Ֆրիտյոֆ Նանսենի եւ Ռոալդ Ամունդսենի «Ֆրամ» թանգարանը եւ վիկինգներին նվիրված թանգարանը:

«Մենք զգացմունքներին չենք դիմելու, այլ շեշտը դնելու ենք առողջ դատողության եւ լուրջ ուսումնասիրության վրա, որպեսզի ապագայում կանխվեն նման դեպքերը», ասել է կենտրոնի տնօրենը: Հ. Օ.

ՓԱՐԻԶ

Եվրոպական սփյուռքների խորհրդաժողով Բարսելոնում հունվարի 27-ից

Չնայած խորապես եվրոպական արմատներին, հայկական սփյուռքը դեռ իր պատշաճ տեղը չի գտել եվրոպական մյուս սփյուռքների շարքում: Հայերը հաճախ ընկալվում են որպես դրսից եվրոպա եկած ազգային կամ կրոնական փոքրամասնություն, ունեն սոցիալական եւ քաղաքական խնդիրներ, բայց հազվադեպ են համարվում եվրոպական մշակույթների խճանկարի լիիրավ բաղադրիչներ:

Ի՞նչ է նշանակում եվրոպական սփյուռք: Եվրոպան կարո՞ղ է մեզ ճանաչել որպես հայերի, ինչպես արդեն ճանաչում է որպես Ֆրանսիայի քաղաքացիների: Սփյուռքը եվրոպական տան կառուցմանը քաղաքացիական ինչպիսի՞ մասնակցության կարող է հավակնել: Հայերը կարո՞ղ են ինչ-որ բան սովորել հրեաների, հույների եւ մյուս սփյուռքների փորձից: Ի՞նչ բնույթի երկխոսություն պետք է հաստատվի սփյուռքների միջեւ:

«Եհոտ Մենոտիին» հիմնադրամը հունվարի 27-29-ը Բարսելոնում կազմակերպում է խորհրդաժողով, որին կմասնակցեն տարբեր երկրների բազմաթիվ դասախոսներ, մտածողներ եւ սփյուռքների գործիչներ: ՀԲԸՄ փարիզյան մասնաճյուղը տեղեկացնում է, որ խորհրդաժողովը ֆինանսավորում են նաեւ Եվրոհանձնաժողովը, «Հայնրիխ Բյոլ» հիմնադրամը եւ Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը:

Մոսուլում առեւանգված կաթոլիկ արքեպիսկոպոսն ազատ է արձակվել

Անանախադեպ բնույթի առեւանգում է կատարվել Իրաքի հյուսիսում՝ Մոսուլ քաղաքում: Այնտեղ անաբեկիչներն առեւանգել են երկրի կաթոլիկների առավել բարձրաստիճան հոգեւորական Բազիլ արք. Ժորժ Կասմուային: Ֆրանսպրեսը տեղեկացնում է, որ նա Մոսուլի սիրիական կաթոլիկ համայնքի առաջնորդ է նշանակվել 6 տարի առաջ:

Ականատեսների խոսքերով, զինյալ անձինք հոգեւորականին առեւանգել եւ ավտոմեքենայով տարել են այն պահին, երբ նա դուրս էր գալիս Ալ Մոհենդիսին փողոցի մի մասնավոր տնից:

Արքեպիսկոպոս Կասմուան ազգությամբ իրաքցի է: Երկրի բնակչության 97 տոկոսը կազմում են մահմեդականները, եւ քրիստոնյաների հալածանքներն արդեն սովորական են դարձել, սաստկանալով հունվարի 30-ին նախատեսված ընտրություններից առաջ: Ի դեպ, վերջին օրերին առեւանգվել են նաեւ մահմեդականների եւ քաղաքացիական իշխանությունների ներկայացուցիչներ:

Վատիկանի ներկայացուցիչ Իրաքում կաթոլիկ արքեպիսկոպոսի առեւանգումն անվանել է «անաբեկչության ակտ» եւ պահանջել է անհապաղ ազատ արձակել 66-ամյա հոգեւորականին:

Վատիկանի հայտարարությունից ընդամենը մի քանի ժամ անց արքեպիսկոպոսն ազատ է արձակվել: Առեւանգիչները նրա համար փրկագին չեն պահանջել:

Իսրայելն Աբբասին 100 օր է տվել հակաահաբեկչական պայքարի ծավալման համար

Իսրայելը պատրաստ է Պաղեստինի նոր ղեկավար Մահմուդ Աբբասին հավելյալ ժամանակ տրամադրել հակաահաբեկչական պայքար սկսելու համար: Այդ մասին հայտարարել է Իսրայելի պաշտպանության փոխնախարար Զեեւ Բոյմը, շեշտելով, որ տարկետման ժամկետը խիստ սահմանափակ է:

«Ճիշտն ասած, մենք պատրաստ ենք ներկա վիճակը հանդուրժել 100 օրից ոչ ավելի», ընդգծել է Բոյմը: Նրա խոսքերով, Իսրայելի ղեկավարությունը ներկայումս քննում է Գազայում հրեանու կիրառմամբ լայնածավալ ռազմական գործողություն ձեռնարկելու հնարավորությունը:

«Հարեց» թերթը մեջբերում է Բոյմի այն խոսքերը, որ եթե մոտ ժամանակներս հակաիսրայելական հարձակումները չդադարեցվեն, ապա պաղեստինցի գրոհայինների դեմ կձեռնարկվեն «արմատական միջոցներ»:

Ընդսմին, փոխնախարարն ասել է, թե իր երկիրը մտադիր չէ պատերազմ սկսել, քանզի դա «հակասում է իսրայելցիների աշխարհընկալմանը»: Նրա խոսքերով, պատերազմի վերաբերյալ որոշում «կարող է ընդունվել միայն լուրջ քննարկումից հետո»:

Ըստ «Հարեցի», մի շարք պաշտոնական անձինք, այդ թվում եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքը, կիրակի օրն Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնին խնդրել են Աբբասին հնարավորություն տալ համաձայնության հասնելու պաղեստինյան արմատական խմբավորումների հետ: Սակայն երեկ «Ազգը» տեղեկացրեց, որ պաղեստինյան «Համաս» եւ «Իսլամական ջիհադ» արմատական խմբավորումները մերժել են հակաիսրայելական հարձակումները դադարեցնելու ՊԱԿ գործկոմի կոչը:

Իսրայելի զինվորական աղբյուրները հայտնում են, որ իսրայելական բանակը պատրաստվում է Գազայի հատվածում իրականացնել «ընտրվի թիրախների ոչնչացման» մի շարք գործողություններ, որոնց նպատակն Իսրայելի տարածքը հրթիռակոծող ահաբեկչական խմբերի վերացումն է:

Իրաքում զոհված ամերիկացիների թիվը հասել է 1363-ի

2003 թ. մարտին Իրաքի դեմ սանձազերծված պատերազմի ընթացքում եւ դրանից հետո ԱՄՆ զինված ուժերը կորցրել են 1363 զինվոր եւ սպա: Երկուշաբթի օրը Պենտագոնի հրապարակած պաշտոնական տվյալների համաձայն, 1071 զինծառայող սպանվել է անմիջականորեն ռազմական բախումների ժամանակ, մյուսները զոհվել են դժբախտ պատահարներից: Ավելի քան 10 հազարը վիրավորվել են:

Կոալիցիոն կամ օկուպացիոն ուժերի մեջ մտնող կամ այնտեղից արդեն դուրս եկած երկրների զորախմբերը եւս կորուստներ են կրել: Բրիտանացիները կորցրել են 76 զինվոր եւ սպա: Ամերիկյան մամուլի տվյալներով, Իտալիան կորցրել է 19 զինծառայող, Ուկրաինան եւ Լեհաստանը՝ 16-ական, Իսպանիան՝ 11, Բուլղարիան՝ 7, Սլովակիան՝ 3, Հոլանդիան, Էստոնիան եւ Թաիլանդը՝ 2-ական, Ղազախստանը, Լատվիան, Դանիան, Հունգարիան եւ Սալվադորը՝ մեկական զինծառայող:

Իրաքի տարբեր շրջաններում շարունակվում են ադստամբների հարձակումները շիա մահմեդականների եւ ամերիկացիների վրա: Միայն երկուշաբթի օրը 20 մարդ է զոհվել: Երկրի հյուսիսում՝ Բայջի քաղաքում, մահապարտ ահաբեկիչը ոստիկանական տեղամասի մոտ պայթեցրել է ականված ավտոմեքենա: Ռամադի քաղաքում, ճամփեզրին գտել են երկու գլխատված շիաների դիակներ: Իսկ ականված ավտոմեքենայի պայթյունից զոհվել են ամերիկացի ծովային հետեւակի զինվորներ:

Դարձյալ Ռամադիում հայտնաբերվել են օկուպացիոն իշխանությունների հետ գործակցած 6 իրաքցիների դիակներ: Պ. Ք.

Մշակույթ

Անհերքելի փաստեր ցեղասպանություն մերժողների համար

Այս տարի ապրիլի 24-ին ափխարհի հայերը նշելու են Օսմանյան կայսրության իրականացրած 20-րդ դարի առաջին զանգվածային ոճրագործության՝ Մեծ եղեռնի 90-ամյա տարելիցը, որին անմեղ զոհ դարձան 1,5 մլն եւ ավելի հայեր: Նրանք էվեցին իրենց հայրենի հողից, տնից, կորցրին ամեն ինչ ու դեգերեցին անապատներում, նրանցից շատերը մազապուրծ գրվեցին ափխարհով մեկ...

Ցեղասպանության 90-ամյակի նախաշեմին Բեյրութում հրատարակվեց դոկտոր Սեթրուի Սիսեռյանի «Հայերու ցեղասպանության անհերքելի փաստերը եւ երեք հազարամյակներու մեր ներկայությունը Անատոլուի մեջ» փաստաթղթերի վավերագրական գիրքը՝ 6 լեզվով: Գրքում զետեղված են անհերքելի փաստեր, լուսանկարներ, արխիվային նյութեր եւ, իհարկե, վերապրողի զավակի՝ գրքի հեղինակ Սեթրուի Սիսեռյանի հուշերն իր հոր կյանքից: Երջանիկ պատահականությամբ ես հյուրընկալվում էի Սիսեռյանների օջախում եւ առիթն օգտագործելով խնդրեցի 85-ամյա դոկտորին մի քանի հուշ պատմել...

- Այս գիրքը գրեցի ցեղասպանությունը մերժողներուն համար... Ցեմ կրնար մեղադրել ներկա թուրքերը 1915 թ. ցեղասպանության համար, բայց կամբասանեմ մանավանդ «երիտասարդ թուրքերը», որոնք դավաճանեցին իրենց հայ ընկերներուն, որոնց հետ միասին ափխատեցան «Միութիւն եւ յառաջադիմութիւն» կազմակերպության մեջ, վասն դեմոկրատիայի եւ դեմ՝ օսմանյան դիկտատուրայի: Այս նույն ընկերներն առաջին ախոռյալները եղան Պոլսեն, որոնք սպանվեցան Անատոլուի խորերը:

Դոկտորի մորական կողմից պապը Անտիոքի դատարանի նախագահն է եղել եւ սպանվել է եկեղեցու մեջ: Հորական կողմից պապը զոհվել է Եփրատի ափին, իր ողջ գերդաստանով, որից հրաշքով մազապուրծ էր միայն դոկտորի հայրը եւ ապաստանել է Սիրիայի Համա քաղաքում: Տասը տարեկան մանչուկը մշտապես շրջել է հոր հետ եւ ուշի-ուշով ականջ արել բոլոր այն պատմությունները, որ պատմել են Հալեպում, ուր նրա հայրը տնօրեն էր որբանոցում, Անտիոքում, ուր հայրն ուսուցիչ էր, Դեր Զորում, ուր հայրը դպրոցի տնօրեն էր, որտեղ վերապրողների զավակներն էին հաճախում: «Դեռեւ Զորի մեջ կարդացի որմնագրեր (graffitis) ախոռեալներու «Այեաշ» քարվանսարայի ճերմակ ներկված պատերուն վրայ, պատմում էր դոկտոր Սեթրուին, ուր գրված էին գաղթի օրագիրը մինչեւ Դեր Զոր եւ տառապանքն իրենց ճակատագրի անորոշության...»: Դոկտորը հուզված պատմում էր, թե որքան վերապրողների է հանդիպել՝ մանուկների, որոնք որդեգրվել էին տեղացիների կողմից, երիտասարդ աղջիկների՝ ամուսնացած տեղացիների կամ էլ անապատի բեդվիններին հետ... «Իսկ ամենաուշագրավն այն փաստն է, որ փոքրիկ 10-ամյա տղան ներկա է եղել 1929-30 թթ. իր հոր կազմած ցանկերին, ուր վերապրողների լիքյալ գույքերը՝ շարժուն եւ անշարժ, արձանագրված են եղել», պատմում էր դոկտոր Սեթրուին եւ նշում, որ այդ փաստաթղթերի մասին շատ պատմաբաններ տեղյակ չեն եղել, եւ ինքը շատ արխիվներում փնտրելուց հետո «Ազդակ» թերթի արխիվների մեջ գտել է 1929 թ. հունիսի 17-ից մինչեւ 1930 թ. փետրվարի 1-ը՝ 11 հոդվածներ, որտեղ հաջորդաբար գրված են այդ ցանկերն ու նրանց գոյությունը հաստատվել է... սակայն առ այսօր այդ հաստատումները չեն եղել... Այս փաստը նաեւ անհերքելի փաստերի շարքում էր: Վերջինների թվին են դասվում 1915-23 թթ. հարյուրավոր որբանոցները՝ հիմնված բարեսիրական կազմակերպությունների կողմից՝ հայկական, ամերիկյան Near East Relief, շվեյցարական միսիոներների Jacob Kuntzlar, Հալեպում Miss Karen Yeppe, գերմանական Dr. Johannes Lepsius եւ այլն: Մոտ 200 հազար էր որբերի թիվը, որոնց հավաքագրել էին Հայաստանից եւ հատկապես Սիրիայի անապատից: Ըստ նախնական հաշվարկների, Լիբանանից 7.010, Սիրիայից՝ 2.500, Թուրքիայից՝ 33.272, Հունաստանից, Կիպրոսից, Կրետեից, Եգիպտոսից, Հորդանանից եւ այլ վայրերից մոտավորապես հաշվառվել էր 200 հազար որբեր: Այդ թիվը հեղինակը համարում է ցեղասպանության անհերքելի եւս մեկ փաստ ու հարցնում. «Ինչպե՞ս եւ ինչո՞ւ մեկ օրեն մյուսը այսքան որբեր, ուրկե՞ եղան, այս բազմաթիվ որբերը չէին ստեղծված ինքնաբուխ ծնունդ Generation Spontanee կամ երկինքէ ընկած, ո՛չ, այլ արդյունքն էին զանգվածային ցեղասպանության...»:

Հաջորդ անհերքելի փաստը, ինչպես վկայել է պատմաբան Տիգրան Գույումջյանը, 1913-14 թթ. Օսմանյան կայսրության ընթացքում Արեւելյան Հայաստանի եւ Կիլիկիայի 2538 եկեղեցիներն էին, 451 վանքերը, 1996 դպրոցներն ու այլ օջախները: 1915-23 թթ. մոտ 1000 եկեղեցիներ, վանքեր հիմնահատակ քանդվել են եւ մոտ 700 այլ կրոնական շենքեր կիսով չափ փլատակի վերածվել:

Որպես անհերքելի փաստ է ներկայացնում հեղինակը Վ. Վիլսոնի Հայաստանի ուսումնասիրած եւ գծած քարտեզը: «Միացյալ Նահանգների նախագահը Սեւրի դաշնագրից առաջ գծել էր այդ քարտեզը՝ պատմական տվյալները հիմք ունենալով... Բայց Լոզանի դաշնագրով քարտեզը դասավորվեցավ եւ մոռցվեցավ հայրենիքը վերապրողներուն եւ որբերուն...»: Բազմաթիվ փաստեր են նշված գրքում ցեղասպանությունից հրաշքով փրկված Ժանսեմի, Ալեք Մանուկյանի, Գալուստ Գյուլբենկյանի, Աշոտ Մալաքյանի, Շառլ Ազնավուրի եւ այլոց վկայություններից ու հուշերից: «Մեկ տասնյակից ավելի են հայկական ծագում չունեցող այն դիվանագետները, պատմաբանները եւ միսիոներների վկայությունները, որոնք նույնպես դոկտոր Սիսեռյանը ներկայացրել է մանրամասն ու դասել անհերքելի փաստերի շարքին: Այդ շարքը եզրափակում է հեղինակը Ադոլֆ Հիտլերի հայտնի խոսքերով. «Բայց ո՞վ տակավին կը հիշե հայերու ջարդը» (1939 թ. օգոստոսի 22-ին) եւ պարզաբանում. «Այս խոսքերը հիշված է ապացուցելու կարը, որ կա հայ եւ հրեա ցեղասպանության միջեւ եւ եզրակացնելու, որ անպատիժ մնալեն օգտվեցավ առաջինը, եւ դիւրացուց կատարումը երկրորդին»:

Ավարտելով իր գիրքը, հեղինակը դիմում է՝ «Ընդունել պատմական իրականությունը՝ ցեղասպանությունը, որոշված եւ գործադրված «երիտթուրքերեն» եւ բոլոր անոնք, որոնք ճանչցան՝ դիվանագետներ, պատմաբաններ կամ կառավարություններ, չունեին ոչ մեկ վախ հայոց ուժերեն»:

Դոկտոր Սիսեռյանն իր ափխատությունը նվիրել է բոլոր անմեղ զոհերին եւ որպես երախտագիտություն՝ վերապրողներին:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Սառեցված միջնորդություն

«Պանթեոն» բարեգործական հիմնադրամի նախագահ Աստղիկ Սարգսյանը նամակ է ուղարկել **«Ազգին»**, որում վրդովմունք է արտահայտել հունվարի 12-ի համարում տպագրված «Այստեղ ննջում են մեր մեծերը» նյութից: Հիշեցնենք, որ նյութը նվիրված էր կենսագիր Արտուշ Խանջյանի «Երեւանի Կոմիտասի անվան զբոսայգու պանթեոն» գրքին:

Տկն Սարգսյանի դժգոհության պատճառ է դարձել այն, որ հեղինակը գրքի առաջաբանում չի հիշատակել «Պանթեոն» հիմնադրամի մասին, հոդվածագիրը նույնպես նյութում որեւէ ակնարկ չի արել, մինչդեռ հիշյալ գիրքը լույս է տեսել հիմնադրամի նախագահի անմիջական միջնորդությամբ: Հարցն այն է, որ Արտուշ Խանջյանը 2 տարի առաջ օգնություն է հայցել տկն Սարգսյանից եւ անմիջապես ստացել նրա աջակցությունը: Վերջինս նույնիսկ մեքենագրել է գրքի ձեռագրերը, կատարել խմբագրական ափխատանքներ, դիմել Հանրային ռադիոյի եւ Ազգային ակադեմիայի գրադարաններին՝ հեղինակի համար արխիվներից օգտվելու թույլտվություն ստանալու: Այնուհետեւ ծանոթացրել է Մեսրոպ արք. Աճեմյանի հետ, որը ֆինանսավորել է տրն Խանջյանի գործունեությունը՝ գիրքը հասցնելով Մուղնու հրատարակչություն, սակայն սրբազանի մահը կասեցրել է գրքի հրատարակումը: 2003 թվականին Վեհափառ հայրապետին հղած ամանորյա նամակում նա հիշեցրել է գրքի մասին եւ խնդրել Վեհափառի օգնությունը: Գարնանը Էջմիածնի հրատարակչությունը լույս է ընծայում գիրքը, որին տկն Սարգսյանը սպասում էր անհամբերությամբ, քանի որ մտադրվել էր շնորհանդեսը կազմակերպել Ակադեմիայում:

Սակայն, ինչպես գրում է տկն Սարգսյանը, Արտուշ Խանջյանը երես է թեքել իրենից՝ նոր սպասելիքներ չունենալու պատճառով: Դրանից հետո վերջինս նոր դռներ է բախել եւ օգնություն ստացել նաեւ Ազգային ժողովից:

Ռ. Պ.

Գրական-գեղարվեստական երեկո՝ նվիրված իրանահայ կին գրողներին

Թեհրանահայ գրական շրջանակի եւ հայ մշակութային «Սիփան» միության նախաձեռնությամբ հինգշաբթի՝ դեկտեմբերի 23-ի երեկոյան ժամը 8-ին սույն միության կենտրոնական սրահում կազմակերպվել էր գրական-գեղարվեստական երեկո՝ նվիրված իրանահայ կին գրողներին:

Ծրագրում ներառված էին իրանահայ բանաստեղծուհիներ Ռուբինա Տեր-Բարսեղյանը, Սաթոն, արձակագիր Լուսիկ Ստեփանյան-Մելիքյանը եւ մի քանի ուրիշներ, որոնք իրանահայ են, սակայն ապրում են Գերմանիայում կամ ԱՄՆ-ում:

12 բանաստեղծական գրքերի հեղինակ Արշին եւ Ռիմա Գառոնեն, տարիներ է, ինչ հավերժ հեռացել են մեզանից, սակայն նրանց բանաստեղծություններն ու գրվածքները մնալու են հավերժ:

Երեկոն մեծարեց նաեւ իրանահայ գրողներ՝ վաստակավոր ուսուցչուհի Նվարդ Հարությունյանին, որն զբաղվել է նոր սերնդի դաստիարակությամբ եւ գրել պիեսներ փոքրիկների համար, տիկին Արա Բոհդաջյանին, որի գեղարվեստական ստեղծագործությունները (պատմվածքներ եւ մանրապատումներ), գրվել են ֆրանսերեն լեզվով, տիկին Արմենիա Սագինյան-Կարապետյանին, որն իր պատմվածքները գրել է անգլերեն եւ միայն Լեոնթին Մասումյանի թարգմանությամբ է հայոց լեզվի վերածվել:

Բարեբախտաբար երեկոյին մասնակցում էր Լեոնթին Մասումյանը եւ ինքն էլ տեղեկություններ հաղորդեց Արմենիա Սագինյան-Կարապետյանի եւ իր կատարած թարգմանական ափխատանքի մասին:

Անցյալ սերնդի կողքին կան նաեւ նոր, երիտասարդ ուժեր, որոնք դժբախտաբար շատ առիթ ունեն հասարակությանը ներկայանալու: Այդ շարքից էլ մի քանի բանաստեղծուհիներ ներկայացրին իրենց ստեղծագործությունները:

Եղան նաեւ թարգմանական ներկայացումներ:

Հետաքրքրական է իմանալ, որ իրանահայ գրիչ շարժող զավակների ջախջախիչ մեծամասնությունը գրում է բանաստեղծություններ, արձակով շատ քչերն են զբաղվում: Վաստակավոր ուսուցչուհի տիկին Աստղիկ Բաբայանը համարյա թե միակն է, որ արդեն հասցրել է տպագրել պատմվածքների երկու ժողովածու եւ իր բազմամյա տնօրինության հուշերն էլ փորձում է ի մի բերել մի նոր գրքի մեջ: Նրանցից կարդացվեց «Երկու ճակատագիր» պատմվածքը:

Այս ծրագիրը թվով երրորդն էր 2004 թվականին, որ ծրագրվել էր եւ ի կատար ածվեց Թեհրանահայ գրական շրջանակի եւ Հայ մշակութային «Սիփան» միության միացյալ ջանքերով:

Մեր այս կարգի երեկոներն ու ծրագրերը պիտի գան նոր լույսի դուռ բացելու դեռի մեր մշակույթի եւ ավելի շատ մեր գրականության զարգացման ու պահպանման առջեւ:

Հրաշալի աստմնոով հանդես եկան հայ մշակութային «Սիփան» միության գրական խմբի անդամները:

ԽԱՉԻԿ ԽԱՉԵՐ
Թեհրան

Փարիզյան համերգասրահներում

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության տեղեկագիրը հաղորդում է, որ ՀԲԸՄ Փարիզի մասնաճյուղը քաղաքի համերգասրահներում շուտով կազմակերպելու է «Հայաստանի երիտասարդ տաղանդներ» անունը կրող համերգաշար: Միջոցառումների նպատակն է Հայաստանի եւ սփյուռքի շնորհաշատ պատանի երաժիշտներին հնարավորություն տալ հանդես գալու Փարիզի հայ եւ այլազգի երաժշտասերների, ինչպես նաեւ պրոֆեսիոնալ երաժիշտների, դասախոսների, երաժշտական հրատարակչությունների տնօրենների, լրագրողների առջեւ:

Այդ ելույթների շնորհիվ պատանի եւ երիտասարդ երաժիշտները կկարողանան դրսեւորել իրենց ձիրքը, ճանաչվել հանրության կողմից եւ հաջողություններ հասնել իրենց կարիերայում:

Հիշյալ համերգաշարի առաջին համերգը տեղի կունենա փետրվարի 7-ին, Փարիզի «Կորտո» դահլիճում: Ելույթ կունենա 20-ամյա ջութակահարուհի Սյուզի Երիցյանը, որը երիտասարդ ջութակահարների միջազգային մրցույթի դափնեկիր է, հանդես է գալիս մասնավորապես Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբում եւ համերգային շրջագայություններ է կատարել Մեծ Բրիտանիայում, Գերմանիայում, ԱՄՆ-ում, Կանադայում, Չեխիայում:

Պ. Ջ.

Հունվարի 21-ին, ժամը 19:00-ին, «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում տեղի կունենա վաստակավոր կոլեկտիվ Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի համերգը՝ նվիրված կոմպոզիտոր Էդգար Հովհաննիսյանի 75-ամյակին:

Դիրիժոր՝ **Յուրի Դավթյան**
Մենակատար՝ **Արեգ Սիմոնյան, դաշնամուր**

Ծրագրում՝
Շուման՝ «Մանֆրեդ» նախերգանք
Շոպեն՝ Դաշնամուրի կոնցերտ թիվ 1
Էդգար Հովհաննիսյան՝ Սիմֆոնիա թիվ 1

Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում:

Համերգաշրջանի հովանավոր՝
Հայկական բարեգործական ընդհանուր միություն:

ՕԱԴՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

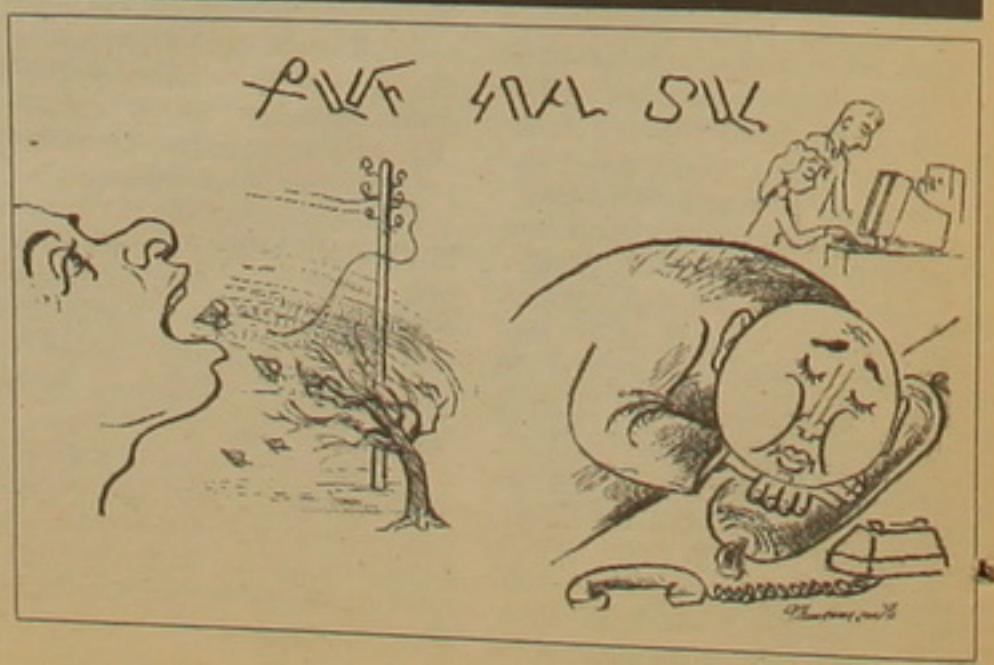

Մարզական

«Փյունիկը» խառոդ եզրափակիչում

Հերթական մրցակիցը Բաքվի «Նեֆչին» է

Երեկ Մոսկվայում ավարտվեց «Համագործակցության գավաթի» խաղարկության նախնական փուլը, որն ի հայտ բերեց խառոդ եզրափակիչի մասնակիցներին: Եթե «D» խմբից ուղեգրին ժամկետից շուտ տիրել էր Բաքվի «Նեֆչին», ապա մյուս 3 խմբերում ուժեղագույնները պետք է որոշվեին ավարտական տուրի հանդիպումներում: Հայ մարզասերներին կրկին ուրախացրեց «Փյունիկը», որն իրավունք ստացավ շարունակելու պայքարը: Ռիգայի «Սկոնտոյի» հետ մրցավեճում ուղեգիր նվաճելու համար «Փյունիկին» բավարարում էր նույնիսկ ոչ-ոքի արդյունքը: Եվ մեր ֆուտբոլիստները հասան իրենց նպատակին: Բավական արդյունավետ ստացվեց առաջին խաղակեսի ավարտը: 43-րդ րոպեին «Փյունիկի» 18-ամյա հարձակվող Ալեքսանդր Պետրոսյանը, որ նախորդ խաղում էլ աչքի էր ընկել, բացեց հաշիվը: Մեկ րոպե անց «Սկոնտոյի» փորձառու ֆուտբոլիստ Միխայիլ Զեմլինսկին 11 մ հարվածով հավասարեցրեց հաշիվը: Սակայն հավասարակշռությունն ընդամենը մեկ րոպե պահպանվեց: «Փյունիկի» լեգեոներ Մամադու Դիավարան կրկին առաջ մղեց իր թիմին, եւ մեր ֆուտբոլիստներն ընդմիջման գնացին առաջին խաղակեսն իրենց օգտին ավարտած:

Երկրորդ խաղակեսում 58-րդ րոպեին Օրեստաս Բոյսկոային հաջողվեց կրկին վերականգնել հավասարակշռությունը: Ոչ-ոքի արդյունքը ձեռնտու էր «Փյունիկին», որին հաջողվեց մինչեւ խաղավարտ դարպասը պահել անառիկ: Այսպիսով, «Փյունիկը» մտավ խառոդ եզրափակիչ, որտեղ այսօր Երեւանի ժամանակով ժամը 20-ին կմրցի Ադրբեջանի չեմպիոն Բաքվի «Նեֆչու» հետ: Անկասկած, սպասվում է անչափ հետաքրքրական ու սուր մրցակցություն: Եթե այդ խաղում էլ մեր չեմպիոնին ուղեկցի հաջողությունը, ապա «Փյունիկը» հունվարի 21-ին կիսաեզրափակիչում ուժերը կչափի ՌԴ չեմպիոն Մոսկվայի «Լոկոմոտիվի» հետ:

«Փյունիկի» այս հաջողությունն անչափ ուրախալի է՝ հաշվի առնելով մրցակցի ուժը: Ավելորդ չէ նշել, որ «Սկոնտոն» վերջին 14 տարիների Լատվիայի անփոփոխ չեմպիոնն է, ինչը յուրօրինակ ռեկորդ է Եվրոպայում: Բացի այդ, լատվիացի ֆուտբոլիստները «Համագործակցության գավաթի» բոլոր 13 խաղարկությունների միակ մասնակիցներն են: «Սկոնտոն» բավական հաջող է հանդես եկել մոսկովյան մրցաշարերում՝ 3 անգամ հասնելով մինչեւ եզրափակիչ: 2001 թ. «Սկոնտոն» միայն լրացուցիչ ժամանակում է զիջել ադագա գավաթակրին՝ Մոսկվայի «Սպարտակին» (1-2): 2003 թ. Մոլդովայի «Շերիֆի» հետ եզրափակիչ խաղում լատվիացիները զիջել են 1-2 հաշվով, ընդ որում 2-րդ գնդակը բաց են թողել վերջին րոպեին: Իսկ անցյալ տարի ռիգացիները պարտվել են Թբիլիսիի «Դինամոյին» (1-3): Ինչ վերաբերում է «Նեֆչիին», ապա ադրբեջանցիներն առանձնակի հաջողությունների չեն հասել: Լավագույն արդյունքը թիմը ցույց է տվել 1994 թ.՝ մտնելով եզրափակիչ, որտեղ 0-7 հաշվով զիջել է Մոսկվայի «Սպարտակին»:

«Փյունիկը» 7-րդ անգամ մասնակցելով մրցաշարին, 2-րդ անգամ է մտնում խառոդ եզրափակիչ, ինչն առայժմ թիմի լավագույն ցուցանիշն է: Առաջին անգամ խառոդ եզրափակիչում փյունիկցիները խաղացել են 1997 թ.՝ 0-3 հաշվով զիջելով Մոսկվայի «Սպարտակին»:

Տարեց ֆուտբոլասերները լավ են հիշում, թե խորհրդային տարիներին ինչպիսի անհաշտ մրցապայքար էին անցնում երկու հանրապետությունների ֆուտբոլային դրոշակակիրների՝ Երեւանի «Արարատ» եւ Բաքվի «Նեֆչիի» հանդիպումները: Ֆուտբոլասերներին, անշուշտ, հետաքրքրական կլինեն երկու թիմերի միջեւ հանդիպումների վիճակագրական տվյալները: Բարձրագույն խմբում «Արարատի» եւ «Նեֆչիի» միջեւ կայացած 44 հանդիպումներից 16-ում հաղթել են հայ ֆուտբոլիստները, 16 խաղ ավարտվել է ոչ-ոքի, 12-ում հաջողությունն ուղեկցել է մրցակցին: Արարատցիները խփել են 48 գնդակ, բաց թողել 39-ը: Բաքվում արարատցիները հաղթել են 2 անգամ (1982 թ.՝ 1-0, 1984 թ.՝ 2-0), իսկ «Նեֆչին» Երեւանում հաջողության է հասել միայն մեկ անգամ (1963 թ.՝ 2-1): Հետաքրքրական է, որ արարատցիներից «Նեֆչիի» դարպասը բոլորից շատ՝ 6 գնդակ է խփել «Փյունիկի» ներկայիս նախագահ Խորեն Հովհաննիսյանը: «Նեֆչիի» լավագույն ռմբարկուն Անատոլի Բանիշեւսկին է (4 գol): Նշենք, որ երկու թիմերի միջեւ վերջին հանդիպումները կայացել են 1988 թ.: Երկու հանրապետությունների միջեւ հարաբերությունների սրման հետեւանքով առաջնության երկու խաղերն էլ անցկացվեցին չեզոք դաշտում: Ավելորդ կրքեր չբորբոքելու համար պայմանավորվեցին, որ խաղերն ավարտվեն ոչ-ոքի: Քիշնեւում գրանցվեց 0-0 արդյունք, Վոլգոգրադում թիմերը մեկական գնդակ փոխանակեցին:

Եվ ահա, 17 տարի անց արդեն անկախ երկու պետությունների ուժեղագույն թիմերը կրկին մրցավեճի կբռնվեն: Այս անգամ արդեն ոչ-ոքին բացառվում է:

Քառորդ եզրափակիչ մյուս զույգը կազմեցին «Կաունասն» ու «Կայրաթը»: «Կաունասը» «B» խմբում 3-րդ խաղն էլ շահեց՝ պարտության մատնելով «Պախտակորին» (1-0): Այս խմբի մյուս խաղում «Թբիլիսին» ոչ-ոքի խաղաց «Դորդոյ-Դինամոյի» հետ (2-2): «Կայրաթը» 4-0 հաշվով հաղթելով «Լեւադիային», 6 միավորով դարձավ «A» խմբի հաղթող: «Դինամո» Մն.-ՌԴ հավաքական խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի (1-1): «D» խմբում «Շերիֆը» 5 անպատասխան գնդակ խփեց «Նեբիտչիի» դարպասը:

Մրցաշարում երկիրխանություն հաստատվեց

Նախորդ երկու տուրերի համեմաս, Վեյլ Ան Զեեի մրցաշարի 3-րդ տուրում անակնկալներ չգրանցվեցին: Թվում էր, թե միանձնյա առաջատար Վեսելին Թոփալովին կհաջողվի շարունակել հաղթարշավը եւ սպիտակներով պարտության մատնել հոլանդացի գրոսմայստեր Լյուկ վան Վելիին: Սակայն Հոլանդիայի չեմպիոնը վստահ անցկացրեց հանդիպումը եւ արդեն 19-րդ քայլին մրցակիցները խաղաղ դաշն կնքեցին: Վլադիմիր Կրամնիկն ու Վիշվանաթան Անանդն առայժմ հետնապահների թվում են: Կրամնիկը թեեւ Պոլգարի հետ պարտիայում նյութական առավելություն ուներ, սակայն չկարողացավ այն իրացնել եւ 58-րդ քայլին սպիտակած էր խաղաղ դաշն կնքել: Անանդն էլ միավորը կիսեց Նայջել Շորթի հետ:

Մասնագետները մրցաշարի մեկնարկից առաջ կուրացի Լասարո Բրուոնին համարում էին ակնհայտ հետնապահ: Սակայն վերջինս առայժմ վատ հանդես չի գալիս՝ երեք պարտիաներն էլ ավարտելով ոչ-ոքի: Հերթական կես միավորը նա շահեց

Առաջատարներից մեկը՝ Պետեր Լեկոն:

Մայքլ Ադամսի հետ մրցավեճում: Տուրի մյուս 3 պարտիաներն արդյունավետ ելք ունեցան: Առաջին հաղթանակը տոնեց Ալեքսանդր Գրիշչուկը՝ պարտության մատնելով Մորոզեւիչին: Պոնոմարյովը հաղթեց Սոկոլովին, իսկ Լեկոն առավելության հասավ Սվիդլերի նկատմամբ: Այդ հաղթանակի շնորհիվ Լեկոն միավորներով (2,5) հավասարվեց Թոփալովին եւ նրա հետ գլխավորում է աղյուսակը: 2-ական միավոր ունեն Ռուսլան Պոնոմարյովը եւ Մայքլ Ադամսը: 1,5-ական միավորով հաջորդ տեղերում են Բրուոնը, Պոլգարը եւ վան Վելին:

Մարադոնային հրավիրում են նկարահանման

Իտալացի կինոռեժիսոր Սուրելիո դե Լաուրենտիսը մտադիր է Դիեգո Մարադոնային հրավիրել նկարահանվելու իր ֆիլմերից մեկում: Նման առաջարկություն նա Մարադոնային կանչ Նեապոլում արգենտինացի նախկին ֆուտբոլիստի պատվին կազմակերպվելիք հանդիսավոր երեկոյի ժամանակ: Լաուրենտիսը «Նապոլիի» հովանավորներից է եւ ցանկանում է Մարադոնային առաջարկել վերադառնալ թիմ որպես գովազդային մենեջեր կամ գործադիր տնօրեն: Մարադոնան Նեապոլ կժամանի ներկա գտնվելու «Նապոլի» ակումբում իր պատվին հիմնադրված թանգարանի բացմանը: Այնտեղ կցուցադրվեն ավելի քան 600 ցուցանմուշներ, որոնք կազմված են աշխարհահռչակ ֆուտբոլիստի ֆուտբոլային գործունեության հետ: Մարադոնան Իտալիայում կմնա մինչեւ մարտի վերջը, իսկ առայժմ նա հանգստանում է Հունաստանում:

Ֆուտբոլիստներն էլ կօգնեն ցունամիից տուժածներին

Փետրվարի 15-ին Բարսելոնի «Նոու կամպ» մարզադաշտում կկայանա բարեգործական հանդիպում, որի ողջ հասույթը կփոխանցվի Հարավ-արեւելյան Ասիայում տեղի ունեցած ցունամիից տուժածների օգնության հիմնադրամին: Այդ միջոցառումը, որ ստացել է «Ֆուտբոլ հանուն հույսի» անվանումը, համատեղ կազմակերպել են ՖԻՖԱ-ն ու ՈՒԵՖԱ-ն: Թիմերից մեկի ավագը կլինի ՖԻՖԱ-ի վարկածով աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստ Ռոնալդինյոն, մյուսը խաղադաշտ դուրս կբերի «Ոսկե գնդակի» դափնեկիր Անդրեյ Շեւչենկոն: Առաջին թիմը հանդիպմանը կնախապատրաստեն բրազիլացի Կառլոս Ալբերտո Պարեյրան եւ հոլանդացի Ֆրանկ Ռայկարդը: Մյուս թիմի մարզիչները կլինեն իտալացի Մարչելո Լիոիին եւ ֆրանսիացի Արսեն Վենգերը:

ՖԻՖԱ-ն որոշում է կայացրել 3 մլն դոլար տրամադրել ցունամիից տուժածների օգնության հիմնադրամին եւ ամեն կերպ աջակցել ասիական երկրների ֆուտբոլային տնտեսությունների վերականգնմանը: Այդ գումարից 1 մլն դոլարը ՖԻՖԱ-ն որոշել է հանգանակել ազգային ֆեդերացիաներից: Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան արձագանքելով ՖԻՖԱ-ի կոչին, որոշել է հազար դոլար հատկացնել ստեղծված հիմնադրամին: Իր հերթին ՈՒԵՖԱ-ն այդ հիմնադրամին 1 մլն դոլար է փոխանցել, նույնքան էլ հատկացրել է Կարմիր խաչին:

«Ֆերարին» իր բոլիդը նվիրեց Հռոմի պապին

«Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմրցարշավի մասնակից «Ֆերարի» թիմի անդամներն աշխարհի լոթակի չեմպիոն Միխայիլ Շումախերի գլխավորությամբ Վատիկանում հանդիպել են Հռոմի պապին: Ընդունելության ժամանակ նրանք Հռոմի պապին նվիրել են «Ֆերարիի» բոլիդը, որով անցյալ տարի թիմը հերթական անգամ նվաճել էր «Կոնստրուկտորների գավաթը»: «Ֆերարիի» նախագահ Լյուկ Կորդերո դի Մոնտեզեմոլոն նշել է, որ սա առաջին դեպքն է, որ իրենց մեքենան, թեկուզ եւ նմուշի տեսքով, մտել է գործում Վատիկան, ինչն իրենց համար ամենակարեւոր վերջնագիծը կարելի է համարել:

3 մլն եվրո Երոմենկոյի համար

Անգլիայի չեմպիոն «Արսենալը» պատրաստ է Ֆինլանդիայի հավաքականի եւ իտալական «Լեչեի» կիսապաշտպան Ալեքսեյ Երոմենկոյի համար 3 մլն եվրո վճարել: Ակումբի ներկայացուցիչները նրա խաղը դիտելու համար Իտալիա էին ժամանել: 21-ամյա ֆուտբոլիստը մտադիր է մինչեւ մրցաշրջանի ավարտը շարունակել ելույթները «Լեչեում», որից հետո միայն քննարկել լոնդոնյան ակումբի առաջարկը:

ԹԵՆԻՍ

Նալբանդյանն էլ հաջող մեկնարկեց

Մելբուռնում ընթացող թենիսի Ավստրալիայի բաց առաջնությունում հաջող մեկնարկեց նաեւ արգենտինահայ Դավիթ Նալբանդյանը: Հաղթանակը ձեռք բերվեց մեծ դժվարությամբ: Իսպանացի Դավիթ Սանչեսի հետ մրցամարտի առաջին խաղափուլում Նալբանդյանը հաղթեց թայբրեյքում (7-6): Հաջորդ երկու խաղափուլերում մրցակցին հաջողվեց առաջ անցնել հաշվի մեջ (6-4, 6-4): Չորրորդ խաղափուլում Նալբանդյանը գերազանցեց մրցակցին (6-3), իսկ 5-րդում վճռորոշ հարվածը հասցրեց իսպանացուն՝ հաղթելով 6-4 հաշվով: Հաջորդ փուլում Նալբանդյանը կմրցի կրկին իսպանացի թենիսիստի՝ Սանտյագո Վենտուրայի հետ: Իսկ Սարգիս Սարգսյանի մրցակիցը եւս իսպանացի է՝ Ֆելիսիանո Լոպեսը, որն առաջին փուլում հաղթել էր ավստրալացի Փոլ Բականելոյին (7-5, 7-5, 6-2):

Տղամարդկանց մրցաշարում առայժմ ամենախոշոր անակնկալը գրանցվել է իսպանացիներ Կառլոս Մոյայի եւ Գիլերմո Գարսիա-Լոպեսի մրցախաղում: Մրցաշարի թիվ 5 ռակետ Մոյան չկարողացավ հաղթահարել թենիսիստների դասակարգման ցուցակում 108-րդ տեղում ընթացող իր հայրենակցի դիմադրությունը: Հետաքրքրական է, որ մինչ այդ Մոյան իր հայրենակիցների հետ հանդիպումներում 15 անընդմեջ հաղթանակ էր տոնել: Նրա ամենամեծ հաջողությունը Մելբուռնում 1997 թ. եզրափակիչ մտնելն է: Իսկ ահա, 2001 թ. Մոյային չի հաջողվում գոնե 3-րդ փուլ մտնել:

Ավստրալիայում պարզապես գերազանց են հանդես գալիս Ռուսաստանի ներկայացուցիչները: Գլխավոր մրցանակների համար մրցավեճի են դուրս եկել ռուսաստանցի 4 թենիսիստներ ու 14 թենիսիստուհիներ: Կորոշ դուրս եկած բոլոր 16 թենիսիստներն էլ հաջողությամբ են հաղթահարել առաջին փուլի արգելքը: Մրցումների հերթական օրը ռուսաստանցի թենիսիստներից հաջողության հասան Միխայիլ Յուժնին, Մարատ Սաֆինը, Իգոր Անդրեեւը, Նիկոլայ Դավիդենկոն: Տղամարդկանց հաջողությունները շարունակեցին Անաստասիա Միսկինան, Տատյանա Պանովան, Ելենա Դեմենտեւան:

Մելբուռնում ամենաներկայացուցչականը Ֆրանսիան է, որի 27 պատվիրակները մրցավեճի են բռնվել: Նրանցից 5-ն արդեն դուրս են մնացել հետագա պայքարից: ԱՄՆ-ը ներկայացնում են 26 մարզիկներ: Կորոշ դուրս եկած 14 թենիսիստներից 7-ը մտել են հաջորդ փուլ: Մարզիկների քանակով 3-րդը Իսպանիան է: 23 թենիսիստներից պայքարի ելորտն են ընդգրկվել արդեն 6-ը, որոնցից միայն երեքն են հաղթել: Ավստրալացիները 18 թենիսիստով եզրափակում են լավագույն հնգյակը:

«Ռեալը» համալրում է կազմը

Դանիայի հավաքականի եւ անգլիական «Էվերտոնի» կիսապաշտպան Թոմաս Գրավեսենի տեղափոխման շուրջ բանակցությունները հաջողությամբ ավարտվեցին: «Արքայական» ակումբը «Էվերտոնին» պետք է 2,1 մլն ֆունտ ստեռլինգ վճարի: Ճիշտ է, անգլիացիները հույս ունեին Գրավեսենի համար առնվազն 4 մլն ֆունտ ստեռլինգ ստանալ, սակայն հաշվի առնելով «Ռեալ» տեղափոխվելու ֆուտբոլիստի մեծ ցանկությունը, համաձայնեցին ավելի ցածր գնի: 28-ամյա հենակետային կիսապաշտպանը վերջին տարիներին դարձել է «Էվերտոնի» առանցքային ֆուտբոլիստներից մեկը:

«Ռեալ» է վերադարձել հարձակվող Խավիեր Պորտիլյոն, որը վարձավճարով հանդես էր գալիս «Ֆիորենտինայում»: 22-ամյա ֆուտբոլիստը Իտալիա էր տեղափոխվել ամռանը, երբ «Ռեալը» թիմ հրավիրեց Մայքլ Օուենին: Սակայն Մորյենտեսին վաճառելուց հետո Պորտիլյոյին հետ կանչեցին:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Աշխարհիկ եւ մանավանդ հոգեւոր իշխանություններին

Հաստատես վերջին շրջանում «Ազգ» օրաթերթն իր մի շարք հրապարակումներով վստահություն է ներշնչում ազգաբնակչությանը եւ քաղաքական-ազգային կյանքից ասես «արտաքսված» մտավորականության մի շերտին, որոնցից ճանաչված եւ հեղինակավոր շատ անձինք պարբերաբար հանդես են գալիս մեր թերթի էջերում: Շեշ ենք ներկայացնում հասարակությանն այսօր հուզող հարցերով՝ Հայաստանում եւ սփյուռքում ճանաչված գեղանկարիչ Կարեն Սմբատյանի մտահոգությունների հոդված-հղումը:

Այս գրության առիթ ծառայեց Ս. Հովհաննես եկեղեցու կիրակնօրյա պատարագին ներկա լինելու այցելությունս, երբ փոխադրակաբի մեջ լսում էի ուղեւորների տագնապած բողոքները՝ Իրաք հայկական զորախումբ ուղարկելու մեր Ազգային ժողովի վերջնական որոշման մասին:

Մարդիկ անհանգստացած են թե՛ այստեղ, թե՛ մանավանդ արաբական աշխարհի սփյուռքում: Կասկածելի է նաեւ «50 հոգին», երբ չի բացառվում, որ ժամանակի ընթացքում իրաքյան դժոխք կոտրակվեն շատ ավելի հայ զինվորներ: Այսպիսով, յուրաքանչյուր հայ մարդ տագնապում է իր երիտասարդ հարազատի համար:

Հանուն ինչի՞ արաբ ազատասեր ժողովրդին պատժելու ԱՄՆ-ի նախագահ Բուշի ցանկությամբ հայ զինվորներ են ուղարկվում Իրաք:

Ես շատ երկրներում եմ եղել ու չեմ հանդիպել մի ժողովրդի, որն այնքան ջերմ ու սիրալիր լինի հյուրերիս նկատմամբ, որքան արաբ մեծ ժողովուրդը: Մեր ժողովրդի ծանրագույն ճակատագրական տարիներին արաբները եղբայրաբար ու գրկաբաց ընդունեցին թուրքական սպանդից մազապուրծ հարյուրհազարավոր մեր գաղթականներին, որոնք հետագայում ոտի կանգնելով՝ ստեղծեցին հայկական սփյուռքի ամենից կազմակերպված ու բարեկեցիկ գաղութները Իրաքում, Եգիպտոսում, Սիրիայում, Լիբանանում... Հայերն այդ հյուրընկալ երկրներում ստեղծեցին ազգապահպան հզոր կազմակերպություններ՝ եկեղեցիներ, դպրոցներ, մշակութային ու մարզական միություններ, ծերանոցներ, հիվանդանոցներ, բազմաթիվ երիտասարդական կազմակերպություններ, որոնք իրենց օգնությունը ցուցաբերեցին մայր հայրենիքին թե՛ երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին եւ թե՛ արցախյան սրբազան ազգային-ազատագրական պատերազմում:

Այդ ինչպե՞ս պատահեց, որ մեր Ազգային ժողովի պատգամավորության մի զգալի մասը մոռացավ այս ամենը եւ իր համաձայնությունը տվեց Իրաք հայկական զորախումբ ուղարկելուն:

Սակայն տարօրինակն այն է, որ ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը այդ նույն օրը Ազգային ժողովի համաձայնությունը ստանալուց հետո հայտարարեց, թե սփիռված եղան ընտրություն կատարել վատի ու շատ վատի միջեւ: Թույլ տվեք հարցնել՝ ո՞րն է այստեղ շատ վատը: Դա մի՞թե Իրաք հայկական զորախումբ ուղարկելը չէ: Տավոք, մեզ է վերապահվում բրուտոսյան մարդասպանի ամոթալի դերը:

Մեր պետական այրերը բերում են Ադրբեջանի ու Վրաստանի օրինակները, որոնք շատ ավելի զինվորներ ունեն Իրաքում: Չգիտես՝ ծիծաղե՞ն, թե՞ լաց լինես այս անհամոզիչ ու անհարկի համեմատության վրա: Ինչեւէ: Այլեւս կասկածից դուրս է, որ նրանք, ովքեր չունեն հոգեւոր կաղ սեփական ժողովրդի հետ, նրանց համար ազգային շահը կամ ազգային ինքնագիտակցումը դատարկ հասկացություններ են:

Անդրադառնամ նաեւ սոցիալական քարերը մեր հանրապետությունում տարածելու կամ, ինչպես ասում են, «համարակալման» հարցին, մի բան, որ մերժել են շատ երկրներ: Արտասահմանում սակայն նման քարերը տրվում են տարբեր բնագավառների աշխատողներին, տարբեր համարանիշներով: Մինչդեռ մեզանում դա իսկական բռնություն է, քանզի այդ քարից յուրաքանչյուր մարդ պարտադիր պետք է ունենա անփոփոխ համարով: Մեր պետական այրերը սոցապնախարարության միջոցով անմարդկային ձեւերով սփիռում են տանալ այդ սատանայական թղթերը, արհամարհելով կամավորության համամարդկային սկզբունքը, հարկադրում են տանալ այդ քարերը բոլորին, նաեւ ծերերին, հիվանդներին, հաշմանդամներին, երեխաներին, ոտնահարելով մեր սահմանադրության 19, 20, 23, 24, 28, 31, 34, 35 կետերը: Այստեղ տեղին է հիշատակել եւս մեկ հանգամանք. երկքաղաքացիության՝ վաղ թե ուշ օրենքն ընդունելուց հետո սփյուռքահայության մի որոշակի հատված Հայաստանում ապրելու եւ գործունեություն ծավալելու իրենց մտադրությունից հնարավոր է, որ հրաժարվեն այդ չարաբաստիկ սոցքարերի պատճառով, որը հերթական խոչընդոտն է հանդիսանալու (լեզու, ուղղագրություն եւ այլն) մեր ժողովրդի երկու հատվածների մերձեցմանը:

Այսօր տացվել է այնպես, որ մեր ժողովուրդն ու պետական կառավարողները հայտնվել են տարբեր, իրարամերժ բեւեռներում, մի բան, որ շատ վտանգավոր է մեր ազգի ու պետականության գոյության համար:

Անորոշության իրավիճակում հայտնված այսօրվա ինչպես հայ հասարակության, նաեւ մտավորականության համար դժվար է առանձնացնել քաղաքական որեւէ կուսակցության, անհատների խմբի կամ այնպիսի անհատի, որ իր հասարակական-քաղաքական գործունեությամբ վստահություն ներշնչի:

Ընդհանուր հուսախաբության (ընդդիմություն-իշխանություն երկյակից) պայմաններում ազգային ճշմարիտ արժեքներ եւ պետական մտածողություն առավելագույնս կրող անհատի անհրաժեշտություն զգալով հանդերձ, բայց եւ առայժմ չունենալով նման վստահության հնարավորություն, մենք ասես կրկին վերադառնում ենք պատմականորեն թե ճակատագրորեն դարերի ընթացքում Հայ առաքելական եկեղեցուն վիճակված ազգապահպան գաղափարի առավելությանը:

Արդ, ելնելով ստեղծված օբյեկտիվ կացությունից, իբրեւ հայ մարդ եւ մտավորական, այս մտահոգություններիս հայացքն ուղղում եմ մեր հոգեւոր ազգային կառույցին ու մեր հովվապետին՝ Գարեգին Բ կաթողիկոսին, որպես ասպվածահաճո մի անձնավորության, որպեսզի մեզ համար տագնապոտ այս օրերին հոգեւորականի իր բարձր կոչմամբ եւ իր հայրական հորդորներով ուղղորդի աշխարհիկ մեր իշխանություններին՝ ազգաշահ որոշումներ ընդունելու եւ գործունեության՝ ապագա սերունդների դատապարտանքին ու անեծքին չարժանանալու համար:

Եվ որպեսզի դա չլինի, դիմում եմ համայն հայության հոգեւոր մեր առաջնորդին, որի դերը մեր կյանքում եւ հեղինակությունը միջազգային հանրությունում երեւելի ու անբեկանելի փաստ է: Մեր ժողովրդի կողմից քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակը մեզ տվեց լրացուցիչ վարկանիշ աշխարհում ու լծակ՝ միջազգային ինչ-ինչ հարաբերություններում գործելու եւ համարձակ ծրագրեր իրագործելու հնարավորություններ:

ԿԱՐԵՆ ՍՄԲԱՏՅԱՆ
Գեղանկարիչ

«Նամականիշ» ՓԲԸ հայտարարում է մրցույթ

«Նամականիշ» ՓԲԸ հայտարարում է 2005 թ. հրատարակվող նամականիշերի մրցույթ հետեւյալ թեմաներով.

1. Մեծ եղեռնի 90-ամյակը (1 նամականիշ),
2. «Հայաստանի քանգարաններից», Մ. Սարյանի ծննդյան 125-ամյակը, Մ. Սարյանի տուն-թանգարան (2 նամականիշ),
3. Հայրենական մեծ պատերազմում հաղթանակի 60-ամյակը (1 նամականիշ),
4. ԵՎՐՈՊԱ. Ազգային խոհանոց (2 նամականիշ),
5. Մայրության օր (1 նամականիշ):

Ներկայացվող աշխատանքները պետք է բավարարեն հետեւյալ պայմանները.

- նամականիշի չափը՝ 24.99x42.00 մմ կամ 42.00x24.99 մմ,
- էսքիզի չափը 1:1 եւ 1:5 մասշտաբով,
- կատարման տեխնիկան եւ նյութի ընտրությունն ազատ է,
- մակագրությունը՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆ, Armenia, 2005»,
- հարկ է նշել անվանական արժեքը հետեւյալ կերպ՝ «000»,
- էսքիզին կից ներկայացվում է փակ ծրար, որի վրա պետք է նշված լինի ծածկագիրը, իսկ ծրարը պարունակի հեղինակի մասին տվյալներ՝ անուն, ազգանուն, հեռախոսի համար,
- էսքիզի վրա պետք է նշել նույն ծածկագիրը,
- «Նամականիշ» ՓԲԸ-ն իրեն իրավունք է վերապահում անհրաժեշտության դեպքում փոփոխել մակագրությունների եւ տեքստերի բովանդակությունն ու ձեւը:

Մրցանակում հաղթողները յուրաքանչյուր նամականիշի համար հովանավորի կողմից պարգեւատրվում են 400 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամով:

Աշխատանքները խնդրում ենք ներկայացնել «Նամականիշ» ՓԲԸ, ք. Երեւան, Սարյան 22 հասցեով: 1, 2 նամականիշերը մինչեւ փետրվարի 18-ը, իսկ 3, 4, 5 նամականիշերի էսքիզները մինչեւ մարտի 18-ը, ժամը 17:00:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել հետեւյալ հեռախոսահամարներով՝ 52-45-90, 53-02-83:

ՏՐՎՈՒՄ Է ՎԱՐՁՈՎ

35 քառ.մ տարածք ք. Վանաձորում, 9/1 հարկում: Հարմար է օֆիսի կամ խանութի համար: Արտավճարը՝ $200-ին համարժեք դրամ:

Հասցեն՝ ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 77: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել *28-07-44* հեռախոսահամարով:

FOR YOUR INTERNAL NEWS OF ARMENIA LOG ON TO www.azg.am IN ARMENIAN, RUSSIAN, ENGLISH AND TURKISH

ՕԱՆՈՒՅՈՒՄ

REQUEST FOR PROPOSALS

UNDP Armenia hereby solicits the proposals for the following services.

- Design, layout, color division and printing of the final report of the Nationwide Survey on Human Rights Awareness.

To be considered, the companies should have

- At least three year of experience in the market
- At least two successful contracts, similar by scope and nature (references are required)

Interested companies may obtain further information and the full set of tender documents at the following address:

Name of Office:	UNDP Armenia Country Office
Address:	14 Karl Liebknecht St., Yerevan, 375010, Armenia
Telephone & Fax:	Tel.: +3741 566073 ext. 126 and 119, Fax: +3741 543811
Contact Person:	Levon Hovsepyan and Gagik Shahinyan

Proposals must be delivered to the above office on or before 15:00, 27 January 2005. Late proposals shall be rejected.

UNDP Armenia Country Office
14 Karl Liebknecht St., Yerevan, Armenia

Հայտարարություն

Իջեւանի քաղաքապետարանը հայտարարում է երկարաժամկետ վարձակալությամբ հողամասերի հատկացման մրցույթ՝ համաձայն ներքոհիշյալ աղյուսակի:

Հհ	Օգտագործման նպատակը	Հասցեն	Մակերես հմ
1	Հասարակական կառուցապատում	Աբովյան փողոց	45
2	Հասարակական կառուցապատում	Աբովյան փողոց	21.6
3	Հասարակական կառուցապատում	Անկախության փողոց	44
4	Հասարակական կառուցապատում	Բլբուլյան փողոց	100
5	Հասարակական կառուցապատում	Բլբուլյան փողոց	1600
6	Հասարակական կառուցապատում	Բլբուլյան փողոց	1300
7	Հասարակական կառուցապատում	Բլբուլյան փողոց	2800
8	Հասարակական կառուցապատում	Բլբուլյան փողոց	22
9	Հասարակական կառուցապատում	Երիտասարդական փողոց	85
10	Հասարակական կառուցապատում	Երեւանյան փողոց	120
11	Հասարակական կառուցապատում	Մեսաղագործների փողոց	60
12	Հասարակական կառուցապատում	Մեսաղագործների փողոց	36
13	Հասարակական կառուցապատում	Մեսաղագործների փողոց	40
14	Հասարակական կառուցապատում	Մեսաղագործների փողոց	1000
15	Հասարակական կառուցապատում	Մյասնիկյան փողոց	270

Մրցույթի մասնակցության հայտերն ընդունվում են մինչեւ 2005 թ. փետրվարի 18-ը:

Մրցույթը տեղի կունենա Իջեւանի քաղաքապետարանի շենքում, 2005 թ. փետրվարի 21-ին: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 3-21-38:

ԻՋԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ

Հայտարարություն

Իջեւանի համայնքի ավագանու 26.11.2004 թ. թիվ 7 եւ քաղաքապետի 14.01.2005 թ. թիվ 8 որոշումներով ա/թ հունվարի 19-ից կազմակերպվում է համայնքի սեփականություն հանդիսացող Երեւանյան փ. թիվ 1 խանութի 77.4 քմ ածուղային վաճառք:

Աճուրդը տեղի կունենա քաղաքապետարանի շենքում, 21.02.2005 թ.: Աճուրդային վաճառքին մասնակցել ցանկացողները կարող են հայտեր ներկայացնել քաղաքապետարան մինչեւ 18.02.2005 թ.: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 3-21-38 հեռախոսահամարով:

ԻՋԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 19.01.2005թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	497.38	492.40	502.40
EUR	1	ԵՎՐՈ	649.58	645.70	653.50
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	17.69	16.60	18.80

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 18.01.05